

De verkiezingen in Duitsland. — De gebeurtenissen in Spaansch Marokko. — Het betondorp te Amsterdam. — Interessante foto's uit Marokko. — Puccini †. — Bekende steden in vogelvlucht.

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

PANORAMA

No. 24 (50) 12DE JAARGANG
10 DEC. 1924

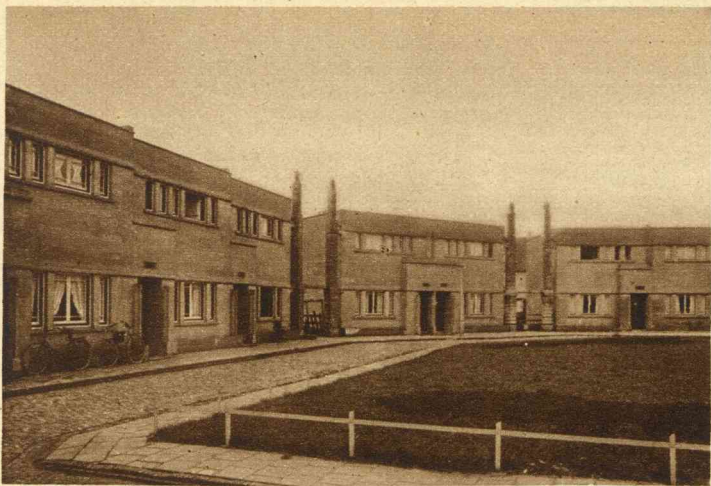
A.W. SIJTHOFF'S
UITGEVERS MAATSCHAPPIJ
LEIDEN

Prijs per 20 ct. Voor Week- 17½ ct.
Nummer Abonné's
Per kwartaal f 2.25, Franco per post f 2.50

PLOEGENDE PAARDEN

De Schoovenstraat.

Het Betondorp te Amsterdam

Graanstraat hoek Zaaiersweg.

Wanneer op 'n mooien dag eenige uren vrij heeft voor 'n uitstapje, moet eens aan de Weesper Poort op de Gooische stoomtram stappen, het eenigszins ouderwetsch-aandoend vervoermiddel met z'n gezellig-dorpsch belgelingel. Langs den achterkant van de Vrolikstraat — in ieder huis vier verschillende menschenhokjes boven elkaar — komt men door de drukke Linnaeusstraat en de eveneens drukke Watergraafsmeer. Maar al gauw laat men de drukte achter zich en voelt zich buiten! Met 'n beetje fantasie en negatie van de luxe- en vrachtauto's en autobussen, doet de Middenweg met z'n hooge boommen aan de Middachter Allee denken.

Men komt langs het mooie Frankendaal, langs 'n verscheidenheid van villatjes en boerenhoeven, oud en nieuw door elkaar. Dan voorbij de Kruislaan — men waant zich al geheel buiten — en dan ineens, als men langs de Oosterbegraafplaats getramd is, verrijst op kleinen afstand 'n geheel nieuwe stadswijk, 'n helder complex van rood en grijs.

„Betondorp” roept de conducteur.

Het zal niemand berouwen, als hij uitstapt en eens 'n kijkje in het betondorp gaat nemen.

Tot het betondorp, zoo genoemd, omdat de van gemeentewege gebouwde woningen van beton zijn opgetrokken, behoren ook eenige honderden huizen van de Algemeene Woningbouwvereniging. De officieele naam „tuindorp Watergraafsmeer” is dus eigenlijk juist. Ook wordt wel gesproken van „landbouwkwartier”, omdat de straten hun naam ontleenen aan den landbouw en veeteelt, zooals de Ploegstraat, de Sikkelsestraat, de Karnstraat, Oogststraat, Weidestraat enz. Het complex is nog in wording maar de meeste huizen zijn toch al bewoond en er is al genoeg van te zien, om 'n aardig idee ervan te krijgen, hoe het zijn zal als alles voltooid is.

Hier geen opeenstapeling van gezinnen boven elkaar, dat doet men niet in 'n tuindorp! Men gunt ieder gezin z'n eigen vrije home met voor- en achtertuin en waar boven- en benedenhuizen in één perceel zijn, hebben de bovenhuizen toch hun vrijen opgang en meestal 'n flink achterbalcon. De straten zijn ruim, met hier en daar leuke pleintjes. Door de grillige teekening dezer pleintjes en doordat de meeste straten straalvormig uitloopen op den (nog in beginstadium verkeerenden) Brink, is hier gelukkig gebroken met het systeem van straten rechttoe-rechtaan en elkaar loodrecht kruisend.

Er worden in 't geheel 900 woningen door de gemeente gebouwd en 29 winkels. Er is 'n plan in voorbereiding om nog 10 winkels en eenige z. g. middenstandswoningen aan den Brink te bouwen, waar men ook wil zorgen voor eenige openbare gebouwen, als 'n openbare leeszaal, 'n geneeskundige dienst, 'n gebouw voor volkslezingen, enz. Er komen 5 scholen, waarvan de Pieter Nieuwland-school al geruimen tijd in gebruik is, gebouwd onder leiding van architect Hulshof.

De vierhonderd ééngezinswoningen doen 'n huur van f 8 à f 9 per week, terwijl de huren der vijfhonderd tweegezinswoningen varieeren tusschen f 4,75 en f 7 naar gelang van de grootte en het aantal slaapkamers. De goedkoopste benedenwoningen met één slaapkamer zijn bestemd voor oude menschen of jonggehuwden. Eén eigenaardigheid treft ons hier als overal elders: er wordt niet meer op groote gezinnen gerekend! Bij den modernen woningbouw is drie haast

altijd het maximum aantal slaapkamers en dat is toch wel het minimum, noodig voor 'n normaal gezin met zoons en dochters. Meestal zijn de slaapkamers niet eens groot genoeg om drie kinderen op één kamer te doen slapen. Zijn

De Duivendrechtshelaan hoek Graanstraat (winkel).

Hoek Veeteeltstraat en Graanstraat.

er geen gezinnen meer met b. v. drie meisjes of drie jongens? De betonbouw hier is de eerste groote proefneming met betonwoningen in ons land. Wel is waar doet ook de gemeente

Rotterdam proefnemingen, maar niet zoo uitgebreid. En in Amsterdam is dit complex de eerste, niet meegerekend het beton gebruikt voor den binnenbouw — 'n eisch van het Rijk — in het systeem Van der Schaar. De proefnemingen der gemeente Amsterdam zijn zóó uitgebreid en wetenschappelijk, dat ze de aandacht trekken van het buitenland en buitenlandsche bouwkundigen hier hun licht komen opsteken.

Het is 'n technische proefneming met tien verschillende systemen, waarbij drie hoofdgroepen zijn te onderscheiden, waarvan we 'n korte uiteenzetting zullen geven.

1. De *betonblokkenbouw*, dit geschiedt door metselaars, net als bij den baksteenbouw.

Hierbij onderscheidt men:

a. Systeem *Olbertz* (architect H. W. Valk).

De buitenmuren worden hier vervaardigd van cementbeton, steenen in afmeting $80 \times 20 \times 17$, samengesteld uit één deel portlandcement en $4\frac{1}{2}$ deelen etonzand, en gestampt in de Olbertz-machine.

b. Systeem *Isotherme* (architect Ir. H. F. Mertens), dat berust op de toepassing van betonholsteen; deze steenen worden door middel van de handpers gefabriceerd, die door twee arbeiders wordt bediend en dagelijks ± 1200 steenen levert van slakkenbeton.

c. Systeem *Winget* (architect J. Mulder, zie foto Duivendrechtshelaan) is 'n bloksysteem van massieve betonblokken; de buitenwand is grindbeton, de binnenwand slakkenbeton, de afmeting der steenen is $18 \times 9 \times 4$.

II. De tweede hoofdgroep is het *elementensysteem*, waarbij de muren uit groote betonplaten bestaan, die met 'n elektrische kraan op hun plaats geheschen worden en daar op bepaalde wijze aan elkaar worden bevestigd. De platen kunnen zoowel op het werk zelf als op de fabriek gemaakt worden.

Bij het systeem *Hunkemoller* gebeurt het op de fabriek (architect Jan Gratama). Hier zijn de bouwelementen van gewapend beton, breed 50 cm. en hoogte één verdieping; elke plaat weegt 400 KG.

Een ander systeem is systeem *Bron* (architect Dick Greenen). Hier bestaat de heele gevel uit twee platen ter grootte van 10 à 15 M². Deze platen worden op 't werk zelf op vloeren vervaardigd en na verharding met 'n brugkraan op hun plaats gebracht. De buitenwand van de plaat is grindbeton, de binnenwand sintelbeton, (sintels van de Centrale Noord), terwijl de spouw tusschen beide wanden is opgevuld met sintels.

III. De derde hoofdgroep is het *Gietsysteem*.

Hierbij wordt binnen ijeren of houten bekistingen, die later weer verwijderd worden, beton gestort van bepaalde samenstelling.

a. Systeem *korrelbeton* Greve (architect W. Greve).

Speciaal dit systeem trekt de aandacht der Engelschen, daar die alleen metselwerk van beton kennen.

Hier worden slakken van bepaalde grootte met cement aan elkaar gelijmd (slakken van de vuilverbranding). Fijn materiaal wordt niet gebruikt. Door de lucht tusschen de deelen is optrekken van water onmogelijk, vochtigheid is hier dus uitgesloten.

b. Een ander gietsysteem is systeem *Kossel* (architect J. Hulsebosch) van licht beton van bepaalde samenstelling, werkt isoleerend. Hierbij is 'n afpleistering noodig om waterdicht te maken.

c. Systeem *non plus* (architect D. Roosenburg), evenals beide vorige systemen z. g. „monolithbouw.” Hier wordt 'n muur van slakkenbeton gestort tusschen genormaliseerde houten schotten. Ook hier is tegen het doortrekken van vocht afpleistering of bespuiting noodig. Die bespuiting van de muren geschiedt met kleurlooze bitume, daar op beton geen kleur houdt. Door deze eigenschap van beton zijn alle huizen ook in grijze „betonkleur” of met zwarte bitume. Waar afpleistering aanwezig is, is natuurlijk wel kleur mogelijk, zooals de gele en chocolade-kleur aan de huizen aan de Tuinbouwstraat en de Akkerstraat.

De Oogststraat.

De Graanstraat.

Er is nog 'n tusschensysteem B. B. B. (Bimsbetonbouw), (architect Ir. J. B. v. Loghem, zie foto Schoovenstraat) waarbij de bekisting blijft.

Het tiende type is nog in voorbereiding.

Door het gebruik dezer verschillende systemen tracht men te weten te komen, welke samenstelling en bouwwijze het meest voldoet, terwijl tevens onderzoekingen worden gedaan naar arbeidsbesparing, waarvoor uitgebreide statistische gegevens worden verzameld.

Uit de korte mededeelingen omtrent de maatregelen tegen vochtigheid, blijkt wel, dat de vrees voor vochtigheid ongegrond is. De huizen zijn niet vochtiger (eerder minder) dan elk nieuw huis van baksteen opgebouwd, maar het eene systeem is doelmatiger in dit opzicht dan het andere. We zagen woningen, die al eenigen tijd gereed waren, waar op het behangsel geen spoor van vocht was te bekennen.

Wandelen we na deze theoretische uiteenzetting omtrent den bouw het dorp door, dan treft ons de groote verscheidenheid in aspect der huizen. Ieder der tien systemen is dan ook door 'n ander architect gebouwd. Er zijn misschien menschen, die aan den „moderneren" indruk moeten wennen, die vergelijken gaan met den bouw, dien ze het meest om zich heen zien, hetzij den statigen monumentalen bouw aan de grachten, hetzij de troosteloze eentonigheid en leelijkheid van straten als in de buurt I J I J; menschen, die als axioma aannemen, dat slechts op één bepaalde hoogte van de voordeur de brievenbus moet zijn! Wat zullen zij hier schrikken van de voordeuren zonder de traditioneele vakverdeling, zonder het raampje van bepaalde grootte op bepaalde hoogte. Wat zegt U van 'n verticale brievenbus of 'n brievenbus laag bij den grond? Van wel vier ruitjes aan de voordeur van verschillende grootte, lange en smalle, of breede en korte? We zagen ruitjes over bijna de geheele hoogte der voordeur, als 'n spleet zoo smal. Van de kleurencombinatie: zwart — oranje — groen, lichtgroen — donkergroen, rood — zwart, bruin — geel, enz? Variatie genoeg en 'n variatie, die o. i. aangenaam aandoet en niet de eenheid van het geheele dorp stoort! Variatie is er ook in de verdeling der vensters. Over 't algemeen zijn de ruiten klein zooals haast overal tegenwoordig in den nieuwbouw, maar er zijn ruitjes bij die smaller dan smal zijn! Er zijn straten, waar de vensters 'n onafgebroken lijn vormen, een lange vensterlijn van de benedenverdieping, groen geverfd, en 'n lange vensterlijn van de bovenverdieping, geel van kleur. Tusschen beide lijnen is 'n breed grijs muurvlak, versierd met groote zwarte swastikaachtige figuren (zie foto Schoovenstraat). Weer andere huizen worden bewaakt door groote grijze adelaars.

Ook binnenshuis is variatie genoeg. In verschillende typen van huizen zijn verschillende typen schoorstenen en allerlei moderne behangsels en verschillende kleuren verf. In moderne woningen ziet men niet meer die saaiegeverfde deuren in fletse tinten. Oranje ziet men veel tegenwoordig, of heldergroen, of 'n mooie tint paarsblauw.

In de ééngzins-woningen heeft men beneden de groote huiskamer, waarin 'n deur toegang geeft tot de keuken, 'n systeem, dat veel toegepast wordt bij den gemeentelijken woningbouw, en wat ook zeker z'n voordeelen heeft in gezinnen, waar de vrouw des huizes tijdens bezigheden in de keuken tevens op de kleine kinderen moet letten. Verder is beneden 'n groote bergruimte of 'n soort bijkeuken, terwijl hier ook, of op de bovenverdieping, 'n douche-installatie aanwezig is. De bovenverdieping bestaat uit 'n flink portaal met fonteintje en goede verlichting, waarop de verschillende slaapkamers uitkomen.

Behalve voor de badkamer heeft de gemeente ook op andere wijze voor de hygiëne gezorgd. De luchtroosters zijn n. l. door gaas afgesloten tegen de invasie van muggen, die nu eenmaal de onaangename gewoonte hebben juist door luchtroosters binnen te komen. Zoo helpt men mee, de bevolking te vrijwaren voor malaria.

Hier en daar zijn tusschen de achtertuintjes groote zandbakken voor de kleine bengels, die daar dus veilig onder moeders oog temidden van kameraadjes spelen kunnen. Ook zijn er plannen om bij den aanleg van 'n groot plantsoen tusschen Onderlangs en Weesperzij rekening te houden met 'n flinke speelplaats voor de schoolgaande jeugd.

De Brink, die op echte dorpswijze met de openbare gebouwen het middelpunt zal worden, verkeert nog in een te zeer embryonaal stadium om er foto's van te kunnen geven. Maar wie eenmaal 'n kijkje in het betondorp genomen heeft, zal er zeker wel zooveel belang in gaan stellen, dat hij nog eens terugkomt om het tuindorp voltooid te zien. We hopen dan nog eens eenige kiekjes te geven.

De lievelinge der Amerikanen.

Miss Estelle Taylor is het filmactricetje, dat de Amerikanen zoowel om haar verschijning als om haar spel, het liefst op het witte doek verschijnen zien. Een stemming heeft uitge-maakt dat dit zoo is.

Paul's Avontuur

Hoewel de maand September reeds voor het grootste gedeelte om was, had de zomer toch nog lang geen afscheid genomen. Integendeel: iederen dag was de hemel van het zuiverste blauw en beschreef de zon stralend en schitterend haar baan langs het azuren veld.

In het badplaatsje Randwijk, waar Mr. Paul Terburg zijn vakantie doorbracht, die hij door ziekte van zijn compagnon pas zoo laat had kunnen nemen, was het dan ook nog gezellig-druk, ofschoon het seizoen reeds bijna ten einde liep.

Door het mooie weer verleid, waren verscheidene gasten, tot groote vreugde van de eigenaars der hotels en pensions, langer gebleven dan hun voornemen was.

Op zekeren morgen, toen Paul langs het strand liep om zich een rustig plaatsje uit te zoeken waar hij op zijn gemak van de zee en zijn lectuur — hij was een hartstochtelijk lezer — zou kunnen genieten, werd zijn aandacht plotseling geboeid door een meisje, dat in een badstoel op een tamelijk afgelegen plekje zat te lezen.

Misschien, als zij geën „bobbed hair" had gehad, dat Paul... Maar zij had nu eenmaal „bobbed hair", en het was blond — zijn geliefkoosde kleur — en het kwam in kleine, coquette krulletjes onder haar hoed vandaan. Dien hoed, een grooten, slappen panama, met een licht-blauw lint om den bol, vond Paul in het eerst heel aardig. Een oogenblikje later echter niet meer. Toen kon hij dien hoed bepaald niet uitstaan, ja haatte hij hem eigenlijk, omdat de groote, afhangende rand hem belette het gezichtje van het meisje heelmaal te zien. Maar in ieder geval vond hij het gedeelte dat hij ervan te zien kreeg, zoo interessant en aardig, dat hij besloot niet verder te zoeken, maar zijn tenten in haar nabijheid op te slaan teneinde haar eens wat meer op zijn gemak te kunnen opnemen. Hij zette zich op enkele meters afstand van haar in een leegstaanden badstoel en legde zijn boek opengeslagen op zijn knieën. Maar hoe'n verwoed lezer 'hij ook was, en hoe het boek hem ook interesseerde, hij keek er thans niet in, maar wierp telkens verstolen blikken naar het meisje naast hem.

Hij had altijd den draak gestoken met „liefde op het eerste gezicht". Hij was te koel, te practisch aangelegd, om daaraan zonder meer te gelooven. Maar nu had hij nog geen half uur daar gezeten en het meisje in dien tijd eens goed opgenomen, of hij moest zichzelf eerlijk bekennen, dat hij hopeloos verliefd was. Het was eigenlijk een rare gewaarwording voor hem en hij kon het gevoel dat in hem opsteeg, in het eerst niet goed definieeren. Maar ten slotte drong het ineens tot hem door, helder en duidelijk: hij hield van haar. En hij had er een lief ding voor willen missen, als hij op een of andere wijze kennis met haar had kunnen maken. Maar hij wist niet hoe hij dat zou hebben moeten doen. Hij kon haar toch zoo maar niet aanspreken zonder eenige aanleiding? Hij zag direct dat het een meisje was dat daar niet van gediend zou zijn. Zij leek hem volkomen ongenaakbaar. Want hoewel zij moest bemerken, dat hij haar vaak en lang aankeek — hij schrok soms zelf van zijn impertinentie — deed zij toch net alsof hij er niet was. Ja, een paar keer had zij van haar boek opgekeken, en had zij haar oogen — Paul had tot zijn onuitsprekelijke vreugde ontdekt dat zij blauw waren als de hemel zelf — naar zijn kant laten dwalen. Maar terwijl Pauls hart bij die gelegenheid in zijn keel klopte en hij haar bijna smachtend aanzag, scheen zij gewoonweg door hem heen te zien, alsof hij van glas was! Zij scheen hem absoluut niet op te merken. En hij besepte dan ook, dat iedere toenadering volkomen uitgesloten was, als er geen wonder gebeurde...

Maar wonderen... Werkelijk lezer, ze zijn de wereld nog niet uit!

Want het wonder gebeurde...

Een onverwacht rukwindje, 'op een geheimzinnige plaats zijn oorsprong nemend, scheerde langs het strand, en langs den hoed van het meisje... dat te laat haar hand naar haar hoofd bracht. De panama, die nog nimmer in zijn leven een hoedepen gezien had, werd van haar lokken getild en door den wind voortgedreven langs het strand.

Natuurlijk zag Paul het, en als een veer, die losschiet, schoot hij overeind. De hoed was nog geen twintig meter voortgerold, of hij was er al achteraan, even fel als de windhond achter het wild. Hij liep als een razende, veel te hard zelfs, want natuurlijk bleef de hoed onverwachts liggen, en Paul, die zijn vaart onmogelijk zoo gauw kon inhouden, trapte er bovenop.

In het eerst besepte hij eigenlijk nog maar half, wat hij gedaan had, maar toen hij den nu totaal misvormden hoed oprapte en er zielig naar stond te staren, maakte een gevoel van wanhoop zich van hem meester, en was het hem, alsof hij toen pas begreep, hoe groot zijn voeten waren. Met een hoogroode kleur van opwinding en schaamte om zijn onhandigheid, bracht hij den hoed, die nu niets meer had van het sierlijke hoofddeksel dat hij eens was, terug naar het meisje. „Eh... het spijt mij heel erg," stamelde hij.

Het meisje staarde naar den hoed, dien hij als een ineen-gefronmeld vod in zijn handen ronddraaide. Toen keek zij Paul aan, zonder een woord te zeggen. Ze wist waarschijnlijk...

Interessante foto's uit Marokko (N. Afrika).

Hierboven: het op rituele wijze slachten van gevogelte door den Rabbijn in de straten der joodsche wijk te Casablanca. Hiernaast, links: een Kadi, marokkaansch rechter, met zijn zoon in zijn studeervertrek. Interessant om op te merken is de eigenaardige wijze waarop het ventje zijn haar geknipt is. Voorts schenke men nog aandacht aan het kleine schrijfbureauje waaraan de rechter gezeten is. Rechts: Volksvoorstelling in de open lucht in de arabische wijk van Casa. Een hypnotiseur (de man met de uitgebreide armen op het midden der foto) heeft den op den grond liggenden Arabier in slaap gebracht.

lijk ook niet wat ze zeggen moest. — „Eh... ik ben bang, dat ik... eh, erop getrapt heb,” zei hij, hetgeen natuurlijk een totaal overbodige verklaring was.

„O!” zei het meisje, en ze keek weer naar haar hoed.

„Het spijt mij heusch erg,” beweerde hij opnieuw.

Het meisje keek hem weer aan. Hij zag er minstens even deerniswekkend uit als haar gewezen hoed. En iets van medelijden welde op in haar hart. Ze vond het toch zielig voor hem. Hetgeen natuurlijk voor haar karakter pleit.

„Ik dank u in ieder geval, dat u 'm mij heeft terugbezorgd,” zei ze, om iets vriendelijks tegen hem te zeggen.

„O, dat is in orde, of neen, het is heelemaal niet in orde... eh... ik bedoel... dat ik eigenlijk een lompe ezel ben en dat ik verdien dat u erg boos op mij is...”

„Ik ben heelemaal niet boos,” antwoordde ze, en ze keek hem aan, terwijl haar liefste glimlach twee rijen kleine tandjes, wit als parels, bloot deed komen. Paul zag het, en het bracht hem in deze situatie nog meer van de wijs.

„Eh... ik zou het wel graag willen goedmaken, als u het goedvindt,” zei hij. „Ik kan mezelf niet uitstaan, dat ik zoo onhandig geweest ben.”

„Het maakt niets uit, hoor,” zei ze. „Ik zal hem wel weer in zijn model brengen.”

„Neen, dat gaat niet meer. En kijkt u eens, het lint is ook heelemaal vuil. Ik wou dat ik maar wist wat ik doen moest om het weer goed te maken.”

„Ik zou maar niets meer doen als ik u was,” lachte het meisje.

Een in-treurige blik van Paul trof haar. En toen beseftte zij opeens, dat zij hem met dit gezegde misschien pijn gedaan had. En dat verdiende hij toch niet! Wat keek hij treurig! En wat een mooie, bruine, zachte oogen had hij! En ineens kwam het verlangen in haar op, goed te maken wat zij zooveel miszegd had. „Het is heusch niet erg, hoor,” zei ze heel vriendelijk, en ze lachte lief tegen hem. „U kon toch ook niet helpen, dat hij ineens bleef liggen!”

„Jawel, ik was erg onhandig, en ik wil het graag goedmaken. Ik zal mij altijd erg ellendig en schuldig blijven voelen, als u het mij niet toestaat.”

„Maar ik kan toch geen nieuwen hoed van u aan-nemen!” lachte zij.

„Laat ik u dan een nieuw lint mogen geven... of neen,” riep hij opeens uit, „laten we ruilen. Geef u mij het oude lint, als een herinnering, en laat ik u dan een nieuw lint koopen. Hier vlak bij is een winkel...”

Even aarzde ze: ze vond het eigenlijk wel een grappig idee met hem naar een winkel te gaan en daar een lint te koopen voor haar hoed. Maar was het wel zooals het behoorde? Vluc keek ze om zich heen: haar vader en moeder waren er nog niet. Ze kon al lang terug zijn, voordat deze op het strand kwamen. En hij was toch wel aardig. En hij vroeg het zoo smeekend!

„Als u het dan beslist wilt, en als u zich dan niet meer ongelukkig gevoelt,” voegde ze er half-spottend aan toe, „wil ik het lint wel — ruilen...”

„Dank u wel!” zei hij overgelukkig. „Zullen we dan meteen maar gaan?” vervolgde hij, toen hij zag, dat ze nog even aarzde.

Onderweg naar den winkel had hij zijn zelfbeheersching weer geheel herkregen. Hij had zich voorgesteld en, ten slotte lachend om het voorval, waren zij den winkel binnengegaan, waar het meisje vroeg om een el lichtblauw lint. Paul nam het no-

De Vliegtocht Amsterdam-Batavia.

Door de Koninklijke Delftsche Aardewerfabriek „De Porceleynse Fleis” wordt een fraai wandbord in den handel gebracht ter herinnering aan den geslaagden vliegtocht naar Indië. Het zeilschip boven herinnert aan den eersten tocht naar Indië in 1597, de boot onderaan brengt de eerste vaart per stoomschip in 1871 naar Insulinde in de gedachten.

tatje en liep naar de cassa om te betalen. Maar toen hij zijn hand in zijn zak stak, werd hij zoo wit als marmar. „Allemachtig!” riep hij uit, en hij begon koortsachtig-snel in al zijn zakken te zoeken.

De inwijding der nieuwe klok van den Dom te Keulen welk feit Zondag 30 November in tegenwoordigheid van vele belangstellenden door den Aartsbisschop kardinaal Schultze plaats had.

De Kunst van Fotografeeren.

VERGROOTING.

Nu de zomermaanden achter den rug zijn en de winter met minder gelegenheid voor buitenopnamen voor de deur staat, is de tijd gekomen om onze negatiefoverraad eens te gaan nazien en uit te zoeken wat de moeite waard is om vergroot te worden. Het vergrooten van opnamen is wel een van de meest loonende werkjes voor den wintertijd.

Er bestaan verschillende soorten van vergrootingsinrichtingen, die echter alle op hetzelfde principe berusten. Bij het vergrooten gebeurt eigenlijk juist het omgekeerde van wat bij de opname geschiedt. Hier gaan de lichtstralen van een groot beeld uit, passeeren de lens en vormen een klein beeld op de plaat, het negatief. Bij de vergrooting worden de lichtstralen uitgezonden door het verlichte negatief, passeeren de lens en werpen het groote beeld op een scherm, waar we het kunnen vastleggen.

Het eenvoudigste toestel is de daglichtvergrootingskoker. Men kan zich deze het best voorstellen als een afgeknotte pyramide met een rechthoekig grondvlak. Het werken hiermee is eigenlijk gewoon afdrucken, met dat verschil dat het papier niet direct tegen het negatief maar op eenigen afstand daarvan ligt. Het negatief ligt namelijk boven in den koker terwijl het gevoelige papier onderin ligt. Er wordt nu, met den koker naar de lucht gekeerd, belicht, het bromidepapier wordt er in de donkere kamer uitgenomen, ontwikkeld, gefixeerd, gespoeld en gedroogd, juist als dat met een plaat of film gebeurt.

De vergrootingskokers zijn meestal voor vergrooting op een bepaalde maat ingericht b.v. van 4,5 x 6 op 13 x 18 of 9 x 12 op 18 x 24 enz. Er bestaan er echter ook die op verschillende maten verstelbaar zijn. Midden in den koker bevindt zich een lens, die door draaien aan een van buiten aangebrachten knop geopend en gesloten kan worden.

Om een vergrooting te maken gaat men aldus te werk: Het negatief wordt boven in den koker gelegd met den gelatinekant naar onder; het bromidepapier komt onderin

te liggen, waar het in den regel met een raampje wordt vastgehouden (anders opprikken). Het spreekt vanzelf dat dit alles in de donkere kamer moet geschieden. Nadat de koker is gesloten en men zich heeft overtuigd dat de lens dicht is, begeeft men zich naar buiten of houdt den koker buiten het raam met den top naar de lucht en opent de lens gedurende een aantal seconden, zeg dertig. De tijd is natuurlijk afhankelijk van de sterkte van het licht, de dichtheid van het negatief en de gevoeligheid van het papier. Om den belichtingstijd te bepalen maakt men het best eerst een proefbelichting. Men legt hiertoe een strook van het te gebruiken papier onder in den koker en maakt daarop b. v. vier verschillende belichtingen. Daarvoor bedekt men bij het belichten eerst $\frac{3}{4}$ van het negatief en telt tien seconden, daarop schuift men het kartonnetje even verder zoodat het halve negatief onbedekt is voor de volgende tien seconden enz. Men kan zoo een strook krijgen, waarvan de deelen 10, 20, 30, 40 sec. belicht zijn. Deze strook wordt geheel uit ontwikkeld en men kan daaruit beoordeelen welken belichtingstijd men kiezen moet. Bij vergrooting op bromidepapier moet men krachtige negatieven hebben, daar daglicht zacht werkt. Heeft men een dun negatief dan kan men beter gaslichtpapier gebruiken, dat harder werkt; men moet dan evenredig langer belichten. Het is in den regel ongeveer tienmaal langzamer. Een geel glaasje op het negatief maakt de vergrooting ook krachtiger. Hierdoor wordt de belichting natuurlijk verlengd.

Bij ontwikkeling legt men het papier eerst in het water, toeziende dat er geen luchtbelletjes aan kleven, dan brengt men het in den ontwikkelaar, die het ineens moet bedekken. Voor papieren gebruikt men een niet kleurenden ontwikkelaar, meer verdund dan voor platen en onder toevoeging van ongeveer 5 druppels 10% broomkalioplossing op 100cc gemengde ontwikkelaar.

Geheel volgens hetzelfde principe werkt men met 'n ander soort daglicht- of kunstlichtvergrootingsinrichting, waarvan ik onlangs een paar beschreef. Het meest wordt wel gebruikt een vergrootingslantaarn met constant electrisch- of gaslicht, waardoor men met een beetje oefening den belichtingstijd

Het meisje sloeg hem verbaasd gade, maar toen, opeens, begreep zij waarom Paul zoo bleek geworden was en hij zoo gejaagd deed. Zij had moeite haar lachen in te houden en draaide zich half om.

„Het is verschrikkelijk,” zei hij ten slotte, „maar ik heb vanmorgen een ander costuum aangetrokken, en nu herinner ik mij dat ik mijn portemonnaie op mijn kamer heb laten liggen. Wat moet u wel van mij denken...”

Hij stond daar weer zoo zielig voor haar, dat ze ineens weer medelijden met hem kreeg. „Ik heb wel geld bij mij,” zei ze, „mag ik het be... mag ik het u voorschieten?”

„Als u eens wist, hoe akelig ik het vind... maar ik zal het u teruggeven. Ik zal u...”

„O!” riep ze uit, „mijn beursje! Het zit in mijn taschje, en dat heb ik in mijn stoel laten liggen...”

„Een oogenblikje!” zei hij, en weer schoot hij als een hazewind weg. Hij rende de straat uit, het strand op naar den stoel waarin het meisje gezeten had. Gelukkig, het taschje lag er. Hij stak het in zijn zak en wilde weer naar den winkel terug ijen, toen hij plotseling een zware hand op zijn arm voelde. Zich omdraaiend, bevond hij zich tegenover een flinken, reeds grijzenden heer. — „Waar wilt u heen met de tasch van mijn vrouw?” vroeg deze.

„Uw... uw vrouw?” stamelde Paul. „Van uw vrouw?”

„Ja! Vindt u dat zoo gek? Ik ken het taschje van mijn vrouw toch zeker wel? Ik heb het zelf een paar maanden geleden voor haar gekocht! Waarom wilde u het wegnemen?”

„Ik wilde het naar haar toebrengen.”

„Heel aardig bedacht, maar ik geloof er niets van. Mijn vrouw zal u niet vragen haar taschje te halen.”

„Uw... uw vrouw had het in haar stoel laten liggen, en...” begon Paul heel onhandig, toen hij ineens de stem van het meisje naast hem hoorde.

„Dag vader!” zei ze.

„Vader!” herhaalde Paul onwillekeurig, en hij gevoelde lust zijn vreugde uit te schreeuwen omdat het meisje dan toch niet de vrouw van dien man was...

„Ik betrapte net dien „mijnheer” daar, toen hij de tasch van je moeder wilde wegnemen,” vertelde de grijze heer zijn dochter. „Nu wil hij mij een verhaaltje op mijn mouw spelden dat je moeder hem gevraagd zou hebben het taschje te halen voor haar, omdat zij het in haar stoel zou hebben laten liggen...”

„Neen, ik heb het laten liggen,” zei het meisje toen lachend. „Ik heb vanmorgen den beugel van mijn taschje gebroken, en daarom heeft moeder mij de hare geleend. En die mijnheer was toevallig tegelijk met mij in een winkel, en... hij hoorde mij zeggen dat ik mijn beursje had laten liggen en... hij bood aan het voor mij te gaan halen...”

„En ik dacht dat hij er mee vandoor wilde gaan!” riep haar vader met zelfverwijt uit. „Ik moet u wel mijn verontschuldiging aanbieden, mijnheer,” vervolgde hij. „Ik hoop dat u het mij vergeven wilt. En om te bewijzen dat u er niet meer boos om is, moet u vanmiddag bij ons in het hotel komen theedrinken... Neen, geen verontschuldigingen! Anders denk ik dat u nog boos op mij is! Ik sta erop!”

Op den dag dat zij zich officieel verloofden, zond Paul zijn meisje een grooten bos witte rozen met een lichtblauw lint bijeengebonden. En er was niemand, behalve de naaste familie dan, die begreep hoe hij op deze gedachte gekomen was.

(Vrij naar het Engelsch)

voor een bepaald negatief spoedig leert bepalen. De lichtbron is in een lichtdichte metalen kast geplaatst en de lens bevindt zich op een verplaatsbaar objectieflankje, dat met een balg aan het lamphuis is verbonden. Tusschen lichtbron en lens is gelegenheid voor plaatsing van het negatief. Wordt het licht opgevangen door een condensator, dan is ook de afstand van lichtbron tot negatief regelbaar en moet men zich alvorens de vergrooting te maken overtuigen dat de lichtkring egaal en scherp belijnd is. Dit is door verplaatsen van het licht te regelen. Het beeld wordt opgevangen op een scherm of op den muur, waarop men het gevoelig papier vastprikt. Eerst bevestigt men daarop een vel wit papier, waarop men scherp instelt; het gevoelige papier komt dan later op dezelfde plaats. Men plaatst het negatief in de lantaarn, beweegt deze voor- en achteruit totdat het beeld de gewenschte grootte heeft en stelt scherp, door het negatieflankje voor- of achteruit te schroeven.

Er bestaat een eenvoudige formule voor den relatieven afstand bij vergrooting n.l.

$$A = F + \left(F \times \frac{P}{p} \right)$$

$$a = F + \left(F \times \frac{p}{P} \right)$$

A is afstand lens tot vergrooting, a is afstand lens tot negatief, F is brandp. lens, P hoogte vergrootingen p hoogte negatief. Hoewel het vergrooten een kwestie van oefening is, kan ik een paar algemeene regelen geven. Voor dunne negatieven gebruikte men langzaam papier, voor krachtige snel. Bij langzaam papier kan men beter ingrijpen, n. l. partijen tegenhouden door even voor het papier een schermje te houden (dat men altijd heen en weer moet bewegen om zichtbare afscheiding te voorkomen); of een deel meer doordrukken door op dezelfde wijze de rest tegen te houden. Verder geeft een lange belichting en gebruik van een slapen ontwikkelaar zachte negatieven; een korte belichting met krachtigen ontwikkelaar daarentegen geeft een hard beeld.

UIT HET VOLLE LEVEN

De begrafenis van Mevrouw A. M. E. C. Baronesse van Vreedenburch.

De kist met het stoffelijk overschot wordt het kerkhof opgedragen.

Mevrouw A. M. E. C. Baronesse van Vreedenburch.

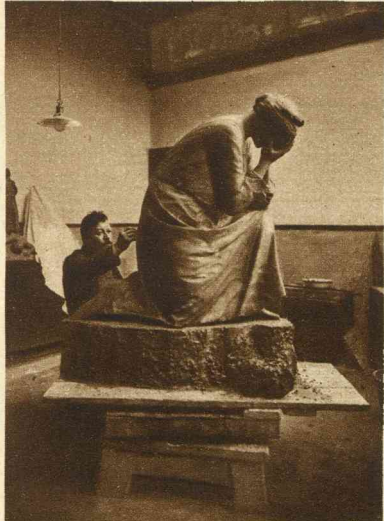

Een groepje hongaarsche kinderen die bloemen op het graf legden.

Na een kortstondig lijden, op betrekkelijk jeugdigen leeftijd is Mevrouw A. M. E. C. Baronesse van Vreedenburch geb. Havelaar heengegaan, eene leegte achterlatend in de harten van velen. Als mede-oprichtster en grootste arbeidster aan de Nederlandsch-Hongaarsche Kinderbeschermingsliga en echtgenoot van den voorzitter van de Nederlandsch-Hongaarsche Vereeniging, verwierf haar naam een groote bekendheid, niet alleen in Nederland, maar vooral ook in Hongarije. Tegen het einde van het jaar 1919 werd het Centraal Comité voor Hongaarsche kinderen in den Haag in het leven geroepen en dank zij hare stuwingskracht en voortvarendheid in de algemeene leiding arriveerden in Nederland in 1920/24 24 treinen met 9606 Hongaarsche kinderen, die allen een onderdak en een liefderijk tehuis vonden. Jaarlijks bracht de familie van Vreedenburch een bezoek aan Hongarije om oude relaties te hernieuwen, nieuwe aan te knopen, en... studies te maken van nabij van de ellende en armoede, die er in dit schoone land, tengevolge nog van den oorlog, heerscht; om, teruggekomen in den Haag, te trachten voorzieningen en maatregelen te treffen om zooveel mogelijk dezen

nood te lenigen. Midden in haar werk, terwijl zij te Budapest vertoefde om zieken te troosten en eventueel naar Nederland te vervoeren, overviel haar plots de wreede dood, waardoor aan de Kinderbeschermingsliga de schutsengel ontnomen werd, die, dat zal naderhand blijken, moeilijk, ja bijna niet te vervangen zal zijn. Het stoffelijk overschot van Mevrouw van Vreedenburch werd naar Nederland overgebracht en onder enorme belangstelling aan den schoot der aarde toevertrouwd op de begraafplaats Oud Eik en Duinen. De ontslapene is daar door verschillende sprekers in gevoelvollen woorden herdacht. Het treffendst was wel het slot van de rede van Prof. Dr. Kállay, die sprak uit naam der Hongaren. Vooral toen deze ten laatste een doosje opende en mededeelde, dat hij wat aarde had medegebracht van het eerste graf te Budapest en dit strooide op de kist als een stillen, dierbaren en laatste groet van zijn vaderland. Die groet, zoo fijngevoelig, was de stille uiting van groote dankbaarheid van eene gansche natie, voor wie Mevrouw van Vreedenburch gedurende haar leven zoo ontzaggelijk veel gedaan heeft.

HENRY J. VAN NIPPEN JHzn.

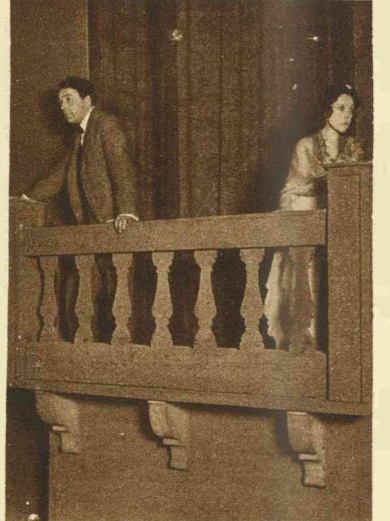
Een gedenkteken voor Mr. Van Ketwich Verschuur

den overleden burgemeester van Groningen. De beeldhouwer De Vogel uit Haarlem in zijn atelier arbeidend aan het monument, dat midden April zal worden onthuld.

Het 50-jarig bestaan van het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te 's-Gravenhage,

dat 2 December i.l. feestelijk werd herdacht. Op onze foto ziet men van links naar rechts zittend: F. Schütt (Commissaris); Mr. E. Hijmans (Secretaris); Dr. J. Meihuizen (Directeur); C. F. Lucardie (oud-bestuurslid); Mr. D. v. Houten (Voorzitter) en F. F. H. v. Gheel Gildenmeester (Penningmeester). Staande het Huldigingscomité.

„Aan gene zijde”.

De vorige week ging in den Stadsschouwburg te Amsterdam de première van „Aan gene zijde”, toneelspel van Hasenclever. Mevrouw Else Mauhs (rechts) trad op als gast. Links op de foto Henri Eerens.

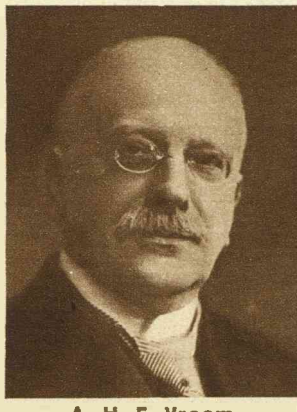
De begrafenis van Mr. H. Louis Israëls

die den 1sten December op bijna 68-jarigen leeftijd te Amsterdam overleden is. Mr. Israëls was een bekend rechtsgeleerde en journalist.

A. C. de Vries Broekman.

Den 2den December herdacht de heer A. C. de Vries Broekman den dag waarop hij voor 25 jaar tot burgemeester van Oud-Beijerland benoemd werd.

A. H. F. Vreem.

Den 15en Dec. a.s. hoopt de heer A. H. F. Vreem, boekhouder-kassier bij de firma J. Goldschmidt en Zonen te Amsterdam, den dag te herdenken waarop hij voor 50 jaar bij genoemde firma in betrekking kwam.

„Sneeuwwitje”.

Donderdagmiddag i.l. werd voor de leerlingen van de School voor Doofstommen in den Frascati-schouwburg te Amsterdam een opvoering gegeven van Sneeuwwitje.

Het Internationaal Congres voor het Luchtvaartverkeer te Kopenhagen.

De deelnemers poseeren voor onzen correspondent. (X) De heer Piessmann, directeur van de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij.

'n Gummistok met bedwelmdend gas

zoals de politie te Atlanta die gebruikt. Door op een knop te drukken komt een hoeveelheid gas vrij, voldoende om 8-10 aanvallers buiten gevecht te stellen.

Een filiaal van Au Printemps te Amsterdam

Tusschen gevolmachtigden van het bekende Modehuis Au Printemps te Parijs en B. en W. van Amsterdam zijn onderhandelingen gevoerd over de huurvoorwaarden van het gedeelte der Vijzelstraat tusschen Keizersgracht en Prinsengracht te Amsterdam. Waarschijnlijk zal daar een modepaleis verrijzen.

DE COLLIER

DOOR

ELISE WESSELINK-RUTGERS

„Alle logeerkamers zijn bezet,” vertelde Dick Land op vroolijken toon aan zijn plotseling uit de lucht gevallen vriend, Tom Janes. „Maar ik heb toch nog wel een plaatsje voor je!”

„Alle logeerkamers bezet? En je hebt er minstens twintig!”

„Twintig? Twee-en-dertig, man!”

„Mijn hemel, Dick, hoe krijg je het in je hoofd, om zooveel menschen te inviteeren?”

Dick Land lachte.

„Traditie, mijn waarde!” zei hij. „Niets dan traditie! Het oude slot behoort bij het begin van den oogsttijd tot de nok toe vol te zijn! Wij zijn hier boeren, doodgewone boeren en alle boeren in de streek hechten op een bijgeloofige wijze aan een schitterende viering van het oogstfeest. Zelfs de armsten sparen het geheele jaar door, om een oogstfeest te kunnen houden, dat klinkt als een klok! Bovendien trekken de races, die in dezen tijd van het jaar te Langton gehouden worden, altijd veel liefhebbers naar mijn afgelegden burcht!”

„Mijn bezoek komt dus niet bepaald gelegen!”

„Waarom niet? Je kunt mijn ledikant krijgen en ik laat voor mijzelf een bedje spreiden op de stevige, breede rustbank in mijn kamer; je kent die en je zult moeten toegeven...”

„Maar al die menschen!”

„Je bent toch niet menschenschuw?”

„Neen, maar...”

„Je zult een prachtige gelegenheid hebben, om karakterstudies te maken; mijn gasten behooren tot de meest uiteenlopende specimina van het genus „mensch”! En als je soms de eenzaamheid prefereert, wel, huis en park zijn groot genoeg, om je ook dan te kunnen tevredenstellen. Ik wil van geen weigering hooren! Je blijft, en daarmee uit!”

Tom Janes bleef; hij maakte langzamerhand kennis met den wijden kring van familieleden en vrienden, die Dick Land uit traditie om zich heen verzameld had.

„Wel,” vroeg zijn gastheer, toen zij zich even na middernacht in hun gemeenschappelijke slaapkamer teruggetrokken hadden, „is er ook iemand, die je bijzondere belangstelling heeft gewekt? Ik hecht aan je oordeel, dat weet je!”

„Ik duizelde van al die vreemde gezichten; ik heb er teveel gezien, om mijn aandacht bij één ervan te kunnen bepalen. O ja, toch! De oude dame, die aan het diner naast jou zat, heeft indruk op mij gemaakt!”

„Mevrouw Grosner?” lachte Dick. „Wat heeft je dan aan haar zoo gefraspeerd?”

„Haar collier.”

„Ah!”

„Die moet van onschatbare waarde zijn!”

„Zij is puissant rijk, de oude dame; haar juweelen alleen vertegenwoordigen al een aanzienlijk fortuin! Zij heeft ze eens doen taxeeën, ik herinner mij het juiste bedrag niet meer, maar ik weet wel, dat het enorm was! Die collier heeft behalve de waarde van de steenen ook nog historische waarde. Vraag er haar morgen maar eens naar; zij praat er dolgraag over!”

„Zou ik het misschien van haar kunnen erven?”

„Wie weet! Tracht een wit voetje bij haar te krijgen! Zij heeft geen kinderen; alles, wat zij bezit, wordt later onder een paar neven en nichten verdeeld!”

„De gelukkigen!”

„Zullen we gaan slapen? Het is morgen vroeg dag!”

De beide vrienden legden zich ter ruste.

Tom Janes kon den slaap niet vatten; de vele indrukken, dien dag opgedaan, warrelden door zijn hoofd en hielden hem wakker; aan het kraken en zuchten van de breede, in een ledikant herschapen rustbank meende hij te hooren, dat ook zijn vriend Dick tevergeefs op Morpheus lag te wachten; geruimen tijd hield hij zich stil, om den mogelijk in aantocht zijnden god niet door hernieuwd gebabbel te verschrikken en op de vlucht te jagen; juist wilde hij eindelijk na een wanhopigen zucht van Dick de stilte in de kamer breken, toen het geluid van een gil hen beiden plotseling overeindschieten deed.

„Wat was dat?” vroeg Tom ontsteld.

„Ik weet het niet! Stil!”

Beiden luisterden scherp toe; een hernieuwd gegil deed hen opspringen van hun legerstede; Dick Land maakte licht en zij trokken haastig eenige kleedingstukken aan.

„Het geluid kwam van zeer nabij!” zei Dick.

„Wie slapen er in de kamers op deze gang?”

„Hiernaast mijn oom Charles, dan volgt Mevrouw Grosner en dan...”

„Zou het Mevrouw Grosner zijn geweest?”

„We zullen zien! Ben je klaar?”

Zij bleken niet de eenigen te zijn, die op het angstgegil afkwamen; de heer Charles Land stak zijn kaal hoofd door de half-geopende deur van zijn kamer; de kamerdeur van mevrouw Grosner stond op een kier, uit de volgende kamer trad een jongmensch in een zijden pyjama naar buiten en ook aan den overkant van de gang verschenen verschrikte gezichten. — „Help! Dieven! Help!” gilde een vrouwenstem op wanhopigen toon.

„Mevrouw Grosner! Het is bij mevrouw Grosner!”

Het jonge mensch in pyjama snelde de kamer van de oude dame binnen, gevolgd door Dick Land, Tom Janes en enkele anderen. Het licht werd aangedraaid. De oude

dame lag met een van schrik verwrongen gezicht te bed. „O Fred, ben jij daar? Dat is goed!” snikte zij, de hand van den jongen man, die haar genaderd was, grijpend. „En Dick ook! En die anderen! Er was een dief in mijn kamer. Ik zag hem! Hij stond daar! Daar, bij het raam! Ik werd wakker van een gebons en toen zag ik hem! Ik gilde en hij liep weg! Mijn juweelen! Geef mij mijn kistje aan! Gauw, dan kan ik zien...! Daar! Op dat tafeltje... Geef hier! O, mijn collier, mijn collier...! Die gemeene schurk! De collier die mij meer waard was dan al het andere...!”

Een blik wisselend, verlieten Dick Land en Tom Janes tegelijk de kamer, de jammerende, oude dame aan de zorgen van anderen overlatend.

Haastig wekte Dick alle bedienden en deelde orders uit voor het wachthouden bij de deuren en ramen, waardoor de dief een poging tot ontvluchting zou kunnen wagen, terwijl Tom Janes er zich van overtuigde, dat de op de gangen uitkomende deuren en vensters van binnen gegrendeld waren, zoodat als vaststaand kon worden aangenomen, dat daardoor geen ontsnapping kon hebben plaats gevonden.

Het geheele slot was in beroering; iedereen was op de been, iedereen praatte, giste, zocht, speurde, maar niemand wist eenige aanwijzing te vinden omtrent de wijze, waarop de misdadiger het terrein van zijn operatie verlaten kon hebben.

De plaatselijke politie, die gewaarschuwd werd, zocht den omtrek af en versterkte de door Dick Land uitgezette wachten, maar alle pogingen, om een spoor van den dief te vinden, bleven vruchteloos; de beroemde collier was op

Puccini,

de bekende Italiaansche componist, die na een korte ziekte te Brussel overleed.

een geheimzinnige wijze uit het juweelenkistje van de troosteloze, oude dame ontvreemd en naar alle waarschijnlijkheid door den misdadiger ergens verstopt.

Langzamerhand zochten de uit hun slaap opgeschrikte gasten hun kamers weer op; de oude dame weigerde alleen te blijven, haar zenuwen waren geschokt en zij verklaarde, niet meer te kunnen slapen, zoo lang men haar eigendom niet had terugbezorgd; zij eischte, dat haar neef, Fred Perkins, haar gezelschap bleef houden, waarin het jonge mensch met zeer weinig bereidwilligheid toestemde.

Dick Land en Tom Janes onderzochten nogmaals de kamer van mevrouw Grosner; het raam was gesloten en een zware, koperen pin hield het in het kozijn vast; boven dien viel niet aan te nemen, dat men van buitenaf zonder ladder het raam had kunnen bereiken; de dief moest door de deur zijn binnengekomen en ook door de deur de kamer weer verlaten hebben, vermoedelijk slechts enkele oogenblikken, vóór de gang door op het alarm toeschietende menschen onveilig werd gemaakt.

De beide vrienden kleedden zich snel aan en gingen naar de bibliotheek, waar zij zich koffie en brood lieten brengen; geen van hen beiden gevoelde eenige neiging meer tot slapen en zij wilden kalm overleggen, wat hun verder te doen stond.

Dick Land, die zich als gastheer min of meer verantwoordelijk achtte voor een in zijn huis bedreven diefstal, verklaarde, alles in het werk te zullen stellen, om mevrouw Grosner haar eigendom terug te bezorgen en Tom Janes, wiens inquisitieve geest hem reeds meermalen dienst als amateur-detective had doen verrichten, verzekerde met evenveel vuur, dat hij geen rust zou hebben, vóór hij het raadsel had opgelost.

„Wie is eigenlijk die Fred Perkins?” vroeg hij, toen de bediende, die de koffie bracht, zich verwijderd had.

„De lievelingsneef van mevrouw Grosner; zij sleept hem gewoonlijk overal mee heen. Ditmaal zal zij wel niet veel moeite gehad hebben, om hem over te halen, want races hebben een groote aantrekkingskracht voor hem. Ik heb

gehoord, dat hij dikwijls zwaar wedt. Nu, hij is er goed voor! Tantelief betaalt wel!”

„Acht je hem tot den diefstal in staat?”

„Ik heb geen hoogen dunk van den jongen man, maar ik geloof toch niet, dat hij tot diefstal in staat is; het motief ervoor ontbreekt bovendien, want hij krijgt van zijn tante wel los, wat hij vraagt. Dat is te zeggen... Ja, nu ik er goed bij denk, geloof ik toch, dat ik hem eens heb hooren beweren, dat... Ja, het was in de biljartkamer! Harry Walters vroeg hem, waarom hij geen bod deed op Cesar, ... een renpaard, weet je, dat te koop was. Fred klaagde toen, dat zijn goede dagen voorbij waren, dat zijn tante op weg was, een vrouwelijke Harpagon te worden, dat hij nog zou moeten eindigen met voor den kost te gaan werken! Harry Walters lachte om zijn tirade, ik heb die ook als een grap beschouwd, maar nu je mij zoo nadrukkelijk vraagt...”

„Kunnen wij zijn kamer niet stilletjes doorzoeken?”

„Je denkt dus werkelijk...”

„Ik weet niet, wat ik ervan denken moet! Het zou een stout stukje zijn, dat geef ik toe! Maar wacht eens...”

„Wat is er?”

„Daar schiet mij iets te binnen!”

„Maar zeg op dan toch! Je kijkt, alsof je de oplossing van het raadsel al gevonden hebt! Wat is je te binnen geschoten?”

„Kom mee!” antwoordde Tom Janes geheimzinnig. „Ik zeg niets, vóór ik de proef op de som genomen heb! Kunnen wij naar buiten komen, zonder het heele huis door te moeten loopen?”

„Naar buiten?” herhaalde Dick verbaasd. „Wat wil je buiten doen? Ja, wij kunnen door een van de ramen op het terras stappen, als je daar plezier in hebt, maar...”

„En je weet natuurlijk, als wij buiten zijn, het raam van mevrouw Grosner's kamer wel aan te wijzen?”

„Ja, ... dat is te zeggen, ... ja, ik weet mijn eigen ramen, de kamer van oom Charles heeft er ook twee, dan volgt dus het breede raam van...”

„Kom mee dan, maar maak geen leven!”

De beide vrienden klauterden naar buiten, nadat Tom voorzichtigheidshalve de deur van de bibliotheek op slot had gedraaid; in de grauwe ochtendschemering slopen zij dicht langs het groote gebouw, waar de schaduwen van den nacht nog toefden, voort, totdat zij door een hoogopgaande struikengroep tot staan werden gebracht.

„Waar is het nu?” vroeg Tom.

„Hier!”

„Waar? Boven deze struiken?”

„Ja, vanuit mijn ramen kijk ik schuins neer op deze toef seringen en ... Wat doe je?”

Tot onuitsprekelijke verbazing van Dick Land dook Tom plotseling in de struiken weg als een jachthond, die het neergeschoten wild gaat zoeken; het taaie hout piepte en kraakte, de groene bladerenkronen zwiepten heen en weer; een oogenblik later kwam Tom weer van uit de dunne stammetjes tevoorschijn, in zijn hand triomfantelijk den flonkerenden collier, die den vorigen avond den hals van mevrouw Grosner had gesierd, omhooghoudend.

Dick Land stiet een vreugdekreet uit.

„Maar Tom, waar heb je hem vandaan gehaald? Hoe kon je weten...”

„Straks!” weerde Tom af. „Ga nu onmiddellijk naar binnen en laat al de wachtposten inrukken. Zeg maar, dat de bewaking van deuren en ramen niet langer noodig is, omdat je tot de overtuiging bent gekomen, dat de dief het huis al vóór het alarm verlaten moet hebben! Zeg aan niemand, aan niemand, hoor je, dat de collier terecht is! Ga nu!”

„En jij?”

„Ik blijf hier! Sluit zacht het raam van de bibliotheek en doe, alsof je stil in de kamer gezeten hebt. Verwonder je niet, als ik lang wegblijf en kom niet hier! Mijn schuilplaats mag niet verraden worden!”

Dick Land voerde de bevelen van zijn vriend stipt uit.

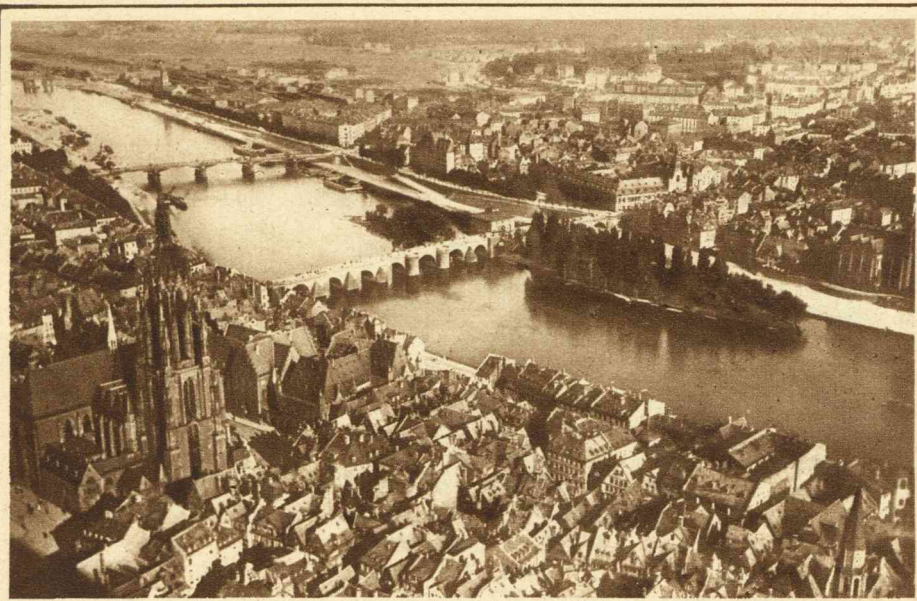
Een uur later zag hij, doelloos door zijn zitkamer raam naar buiten turend, een zonderling schouwspel. Een man rende als een haas over het gazon, daarachter liep Tom Janes, alsof de booze hem op de hielen zat! Tom won op den ander... Zij verdwenen tusschen de boomen van het park; in hevige spanning bleef Dick kijken, niet wetend, of hij moest trachten, Tom bij te staan of niet! Het bleek onnoodig. Tom keerde terug, den vluchteling, dien hij stevig in den kraag gepakt had, medevoerend.

Het was een kort tevoren in dienst getreden knecht, die in handen van de politie werd gesteld.

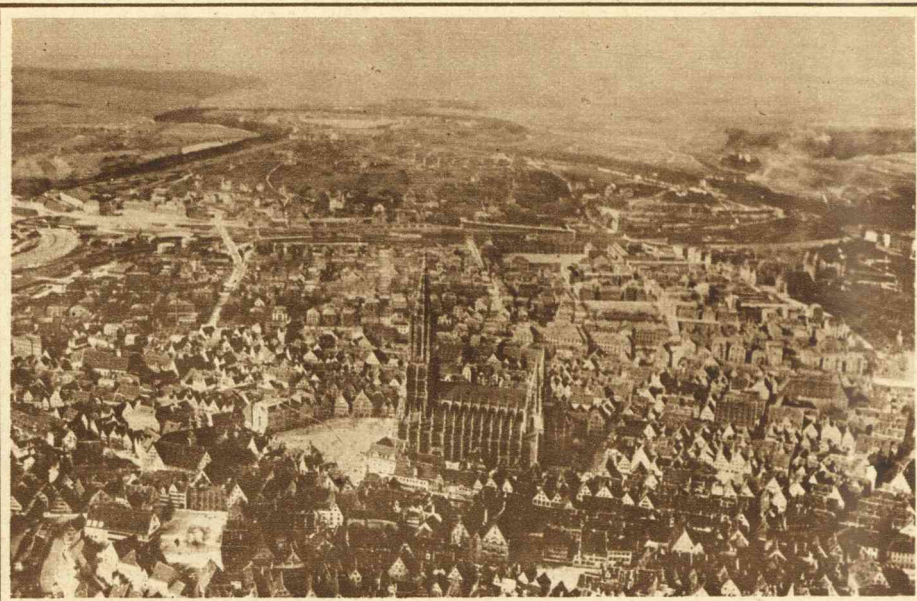
„Nu is de tijd voor de verklaring gekomen!” sprak Tom tot zijn bewonderenden vriend, die vol ongeduld op dit oogenblik had gewacht. „Je weet wel, dat mij iets te binnen schoot? Toen wij tezamen het raam onderzochten, het raam in mevrouw Grosner's kamer, zag ik, dat van een der gordijnenkoorden een stuk was afgesneden; ik hechtte daaraan eerst geen beteekenis, maar over het geval nadenkend, begreep ik plotseling, dat daarin de oplossing van het raadsel kon liggen. Eerlijk gezegd, verdacht ik Fred Perkins. Ik beredeneerde, dat hij zijn buit niet op zijn persoon of in zijn kamer zou durven verbergen; het afgesneden gordijnkoord deed mij vermoeden, dat hij, vertrouwend op mevrouw Grosner's lichte doofheid, — doove menschen slapen vaster dan anderen, — den collier uit het raam had laten zakken. Mijn vermoeden werd bewaarheid! Jij was tevreden, maar ik wilde ook den dief hebben. Ik nam aan, dat deze, zoodra de wachten van de deuren weg waren, zijn kans zou trachten waar te nemen; ik bleef daarom op de loer. Ik had mij in den persoon vergist, maar overigens klopte de zaak als een bus. En hiermede is het geheim van den verdwenen collier opgelost! Laten we nu in rust en vrede gaan ontbijten!”

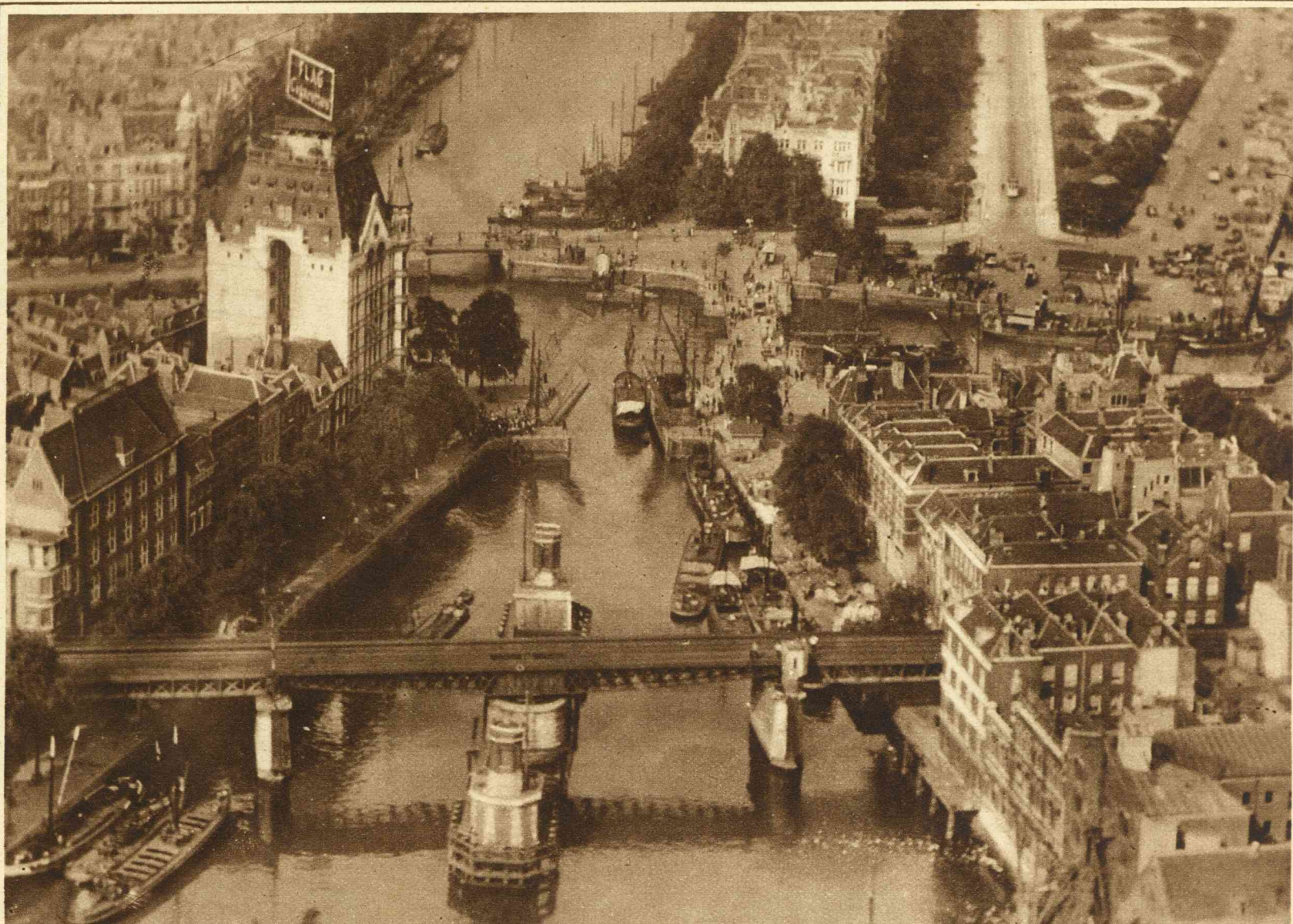
BEKENDE STEDEN IN VOGELVLUCHT

Frankfurt am Main met (links) den beroemden Dom.

Gezicht op Ulm met den Münster (Dom) die een der grootste kerken van Duitsland is.

Rotterdam: De Maas met het bekende Witte Huis (links).

Het Kapitoel of Witte Huis te Washington.

Een interessante foto van de zakenwijk te Cincinnati (Ohio, U.S.A.) met haar enorme wolkenkrabbers.

HET MEISJE DAT DE LIEFDE BUITENSLAOT

door OLIVER SANDYS

vertaald door DICKY WAFELBAKKER

2)

Hij scheen dit antwoord te negeren, en zei kalm: „Wees niet zoo dwaas en ga met me dineeren.”

Het woord „diner” op zichzelf was al verleidelijk genoeg, maar Tilly bedankte ervoor dit met dien man te moeten gebruiken.

„Nee merci,” antwoordde zij. „Ik keek naar de zee, en dan voel ik veel meer voor een man, die naar teer en zout water ruikt, dan voor een jongen met een fantasie-vest aan, die naar een fantasie-meisje zoekt.”

De jonge man stak haar zijn hand toe. Korstjes zijn gewoonlijk niet op hun mondje gevallen, en hij was aan dergelijke antwoorden gewend.

„Stap in, ik weet zeker, dat wij het gezellig samen kunnen hebben. Ik verveel me buitengewoon en ik geloof, dat jij vroolijk gezelschap bent. Een meisje zooals jij, hoort in Londen thuis en niet in de provincie. Ik zou je aanraden naar G. H. Barr te gaan, die een speciale vriend van mij is.”

Daarmede wist hij ze altijd te lijmen, want G. B. Barr was iemand, die zeer goed bekend stond in de theater-wereld. Tilly had echter allermint plan, gebruik te maken van de protectie van een dergelijk soort jongen man, daar zij er van overtuigd was voor zichzelf een weg te kunnen banen. Bovendien kende zij zijn type te goed.

„Oh, ik zal vanavond of morgen wel een engagement in Londen krijgen. Maak je daarover maar niet ongerust. Ik hecht niet veel aan introducties. De een of andere Londensche theater-directeur zal me heusch wel eens ontdekken. Maar bovendien eet ik vanavond thuis.”

„Mag ik je dan wegbrengen?”

„Nee, want ik was nog niet van plan terug te gaan. Ik heb je verteld, dat ik naar de zee kwam kijken.”

„Maar wat is daaraan te zien? Wees aardig en ga mee.”

„Oh, wat maak je me moe!”

Zonder verder commentaar wendde zij hem den rug toe, en daar hij inzag, dat het toch niets zou helpen, gaf hij zijn pogingen op.

Toen zij er zich van overtuigd had niet langer gevolgd te worden, begaf zij zich naar het theater, waar de artiesten-ingang openstond, daar de verschillende coulissen werden binnengebracht.

Aangezien er geen brieven voor haar waren gekomen, liep zij door den thans weer opnieuw neerstroomenden regen naar het pension terug.

Toen ze de stoep opging, ontdekte zij een heel mooi meisje met bruin haar, wien het huilen nader scheen te staan dan het lachen, en waarin zij een van de nieuwe koormeisjes herkende, dat dien morgen een engagement bij het gezelschap gekregen had.

„Het spijt me, maar ik heb zoo juist de kamer verhuurd en vergeten het bordje weg te nemen,” hoorde ze haar hospita zeggen, waarop het meisje half smekend vroeg:

„Ik ben doodmoe en heb geen pension vooruit besproken. Als u verhuurd heeft aan een meisje van ons gezelschap, zal zij er misschien niets op tegen hebben, dat ik totdat de regen ophoudt, in haar kamer schuil.”

Onbemerkt stond Tilly achter haar, en stak met het vriendelijk gebaar van een actricetje, dat altijd bereid is een japon, souper, bed, poeder of lippen-rood met een collega te deelen, haar arm door dien van het meisje.

„Natuurlijk heb ik er niets op tegen, beste kind! Kom binnen! We zullen samen chocolade drinken en ons wat zien te warmen.”

Met een ontevreden uitdrukking op haar gezicht ging de hospita opzij om de meisjes te laten passeeren.

„Een bak cokes kost negen pennies,” riep zij Tilly nog na, toen zij reeds half de trappen op was.

Tilly, die dit hoorde, boog zich over de leuning heen, en riep opgeruimd terug:

„Uitstekend hoor, ik heb heelemaal geen plan om die niet te betalen. Gewoonlijk krijg ik negen pennies boete, omdat ik de anderen achter de coulissen aan

het lachen maak, doch deze week zal ik me heel behoorlijk gedragen om de kolen te kunnen bekostigen.”

Het meisje, dat op een wilde bloem geleek.

„Dat ellendige vuur wil niet vlammen: het is verkeerd aangemaakt.”

„Ik geloof, dat het hout nat is. Laat mij het eens probeeren.”

Tilly stond haar plaats op het kale kleedje, dat eens de vacht van een beest was geweest, af aan haar bezoekerster, aan wie het in een minimum van tijd gelukte, met behulp van wat papier en lucifers er den brand in te krijgen.

„Bravo,” riep Tilly uit. „Dat had ik nooit zoo gauw klaar gespeeld. Jij bent handig, hoor!”

„Ik ben er aan gewend kachels aan te maken,” antwoordde het meisje. „’s Winters moest ik er drie aanleggen vóór het ontbijt.”

„Goede hemel, waar kom jij vandaan? Heb je in het Paleis gewoond?”

De andere schudde het hoofd. Ze was jong, voelde zich eenzaam en daarom tot vertrouwelijkheid geneigd. Tot nu toe had geen der meisjes van het gezelschap notitie van haar genomen, en ze was verlegen tegenover heeren.

En Japansche prinses als danseres.

De Japansche prinses Jaka Takka die te New-York als danseres optreedt, heeft een zekere antipathie tegen de moderne vervoermiddelen. Zij laat zich daarom door vier Javanen in een palankijn door New-Yorks straten dragen. De Amerikanen, die wel van zoo'n buitensissigheidje houden, vinden er de prinses nog des te interessanter om.

„Nee, ik ben in een pastorie geweest,” ging ze voort. „Hulp in de huishouding, hetgeen niet wegnam, dat ik ook al het grove werk moest doen. Ik had geen oogenblik voor mezelf, en ik geloof niet, dat mijn handen er ooit weer behoorlijk zullen uitzien.”

Ze hield Tilly kleine mooie handjes voor, eenigszins vergrofd door hard werk.

„Het zijn geen dameshanden,” zei het kleine ding. „Ik heb er alles aan gedaan, maar ik kan ze niet goed krijgen. Laat me de jouwe eens zien.”

Tilly strekte de hare uit, met de mooie spitsvormige vingers en roomkleurige huid. Ze maakten een aristocratischen indruk. Tilly wist, waarom dit het geval was, en ze was er niet trotsch op.

„Oh, wat zijn die prachtig!” riep het meisje verrukt uit.

„Onzin,” verklaarde Tilly. „Zij zijn precies zooals die van mijn vader. Hij was een doerling, en heeft mijn moeder straatarm achtergelaten. Hij was de jongste zoon van een lord, en toen hij met haar trouwde, is hij er nooit openlijk voor uit durven komen. Ik ben blij, dat slechts mijn h a n d e n op hem gelijken.”

Plotseling veranderde zij het onderwerp van gesprek. „Dus je bent eigenlijk geen „professional”? Je was vroeger niet aan het tooneel?”

Het meisje knikte.

„Nee, maar ik heb liever niet, dat andere menschen dit weten,” bekende ze.

„Ik zal het niet overbrengen, doch ik weet zeker, dat ze het gauw genoeg zullen ontdekken. Iedereen kan met een enkelen oogopslag zien, dat je er niet thuis hoort. Waarom gaf je in ’s hemelsnaam je betrekking op?”

Er kwam een zachte uitdrukking in de groote bruine oogen van het meisje.

„Ik dacht niet om mezelf,” antwoordde ze. „Ik deed het terwille van Bertie, mijn broertje en ik hoopte gauw op te klimmen, zoodat ik hem dan zou kunnen helpen. Hij is zijn heele leven kreupel geweest, en heeft nog nooit een dag zonder pijn gekend.”

„Arme jongen,” zei Tilly vol sympathie. „Maar wat

kun jij dan voor hem doen? Zijn kwaal is vermoedelijk ongeneeslijk, want als menschen daarmede geboren zijn, is er bitter weinig hoop.”

„Hij zou misschien kunnen herstellen, als er geld genoeg was om hem te laten opereeren. Een poosje geleden is er een heel knappe dokter bij hem geweest, en hij zei, dat er kans op beterschap was, doch het kost zooveel, dat vader het nooit zou kunnen betalen. Wij zijn met zijn achten thuis en ik ben de oudste. Juist omdat dit zoo is, komt het misschien, dat ik zoo graag alles voor Bertie wil doen. Het is zoo’n dapper, klein ventje. . . . Je kunt je niet voorstellen, hoe vreeslijk het is dat lijden aan te zien, en meer dan eens heb ik hem hooren bidden om te mogen sterven.”

Er kwam een prop in Tilly's keel. Haar bezoekerster ging voort:

„Toen zag ik verleden jaar in een Zondagsblad, dat er een schoonheidswedstrijd werd gehouden, en ik stuurde mijn portret in.”

„En je won den eersten prijs?”

„Nee, als dat gebeurd was, zou ik niet aan het tooneel zijn gegaan, omdat ik dan een bedrag van honderd pond had gekregen. Ik behaalde den tienden. . . . een groote doos chocolade. Mijn photo en die van de andere meisjes kwam in de bladen voor, met de adressen er onder, en toen ontving ik een brief van een theater-agent in Londen om op zijn kantoor te willen komen. Daar vertelde hij me, dat ik als het ware voor het tooneel geschapen was. Ik zou al heel gauw tien of vijftien pond in de week kunnen verdienen, maar ik moest natuurlijk van onder af aan beginnen. Hij kende toevallig een theater-directeur, die onmiddellijk een koormeisje kon gebruiken in een stuk, dat ze eerst in de provincie zouden opvoeren, en dat daarna in Londen werd gegeven. Daarop kreeg ik plotseling idee dit baantje aan te nemen, omdat ik wellicht in staat zou zijn Bertie te helpen. Als ik nu erg hard werk, kan ik het geld voor de operatie misschien in een jaar bij elkaar krijgen.”

„Laten we het hopen. . . .” zei Tilly zachtjes.

Eenigszins onder den indruk van dit eenvoudige verhaal, begon Tilly het dappere kleine meisje op te nemen. Ze zag er buitengewoon bekoorlijk en frisch uit.

Ze deed Tilly aan een wilde roos denken, waarover morgendauw lag en eensklaps kwam een ontzettend gevoel van medelijden bij haar op.

„Ik wilde, dat ik je het geld kon geven,” zei ze plotseling. „Dan zou je weer terug kunnen gaan. Stel je voor, dat je totaal niets aan het tooneel bereikt, wat met zoovele jonge meisjes het geval is?”

„Misschien hebben die dan niet iemand, waarvoor ze willen werken, zooals ik. De agent heeft me moed gegeven, want hij noemde me aldoor „beste kind”, klopte op mijn schouders en zei, dat mijn uiterlijk mijn fortuin was.”

„Hij dacht zeker aan de tien percent, die hij zou krijgen,” zei Tilly lachend. „Je moet niet alles gelooven, wat de menschen je vertellen. . . . en vooral niet datgene, wat mannen zeggen. Wanneer ze dit doen, steekt er altijd iets achter. Als de gezichtjes van al die mooie korstjes een fortuin waren, hoeveel millionnaires zou de stad dan wel niet bezitten. Heb je eerst den dominee en zijn vrouw niet om raad gevraagd?”

„Ze hebben het heelemaal aan mij overgelaten om een beslissing te nemen. Zij en iedereen thuis wisten, hoe ik er naar verlangde, dat Bertie eens beter zou worden. Daarbij was ik vroeger al van huis weg geweest in een betrekking in Tonbridge. Ik heb altijd voor mezelf kunnen zorgen. Ik ben heel streng grootgebracht, en ik zou nooit iets doen, wat verkeerd was, want daarvoor houd ik te veel van mijn ouders,” voegde zij er eenvoudig aan toe.

Tilly kon zich niet herinneren ooit in haar leven zulk een aardig, onschuldig persoontje ontmoet te hebben: ze voelde zich onmiddellijk tot haar aangetrokken, terwijl ze ook tot op zekere hoogte medelijden met haar had.

Ze streed voor zulk een mooi doel en zonder het zelf te weten, wachtten zoo ontzettend veel moeilijkheden haar.

„Laten we maar hopen, dat alles terecht komt,” zei ze opgeruimd. „Heb je. . . . heb je. . . . ben je verloofd? Als dat het geval is, dan zal die jonge man zich wel ongerust over je maken.”

Het meisje schudde met het hoofd.

„Er is wel iemand, die erg veel van me houdt,” gaf ze toe. „Wij zijn samen op school geweest, en hij heeft altijd graag met me willen trouwen. . . .

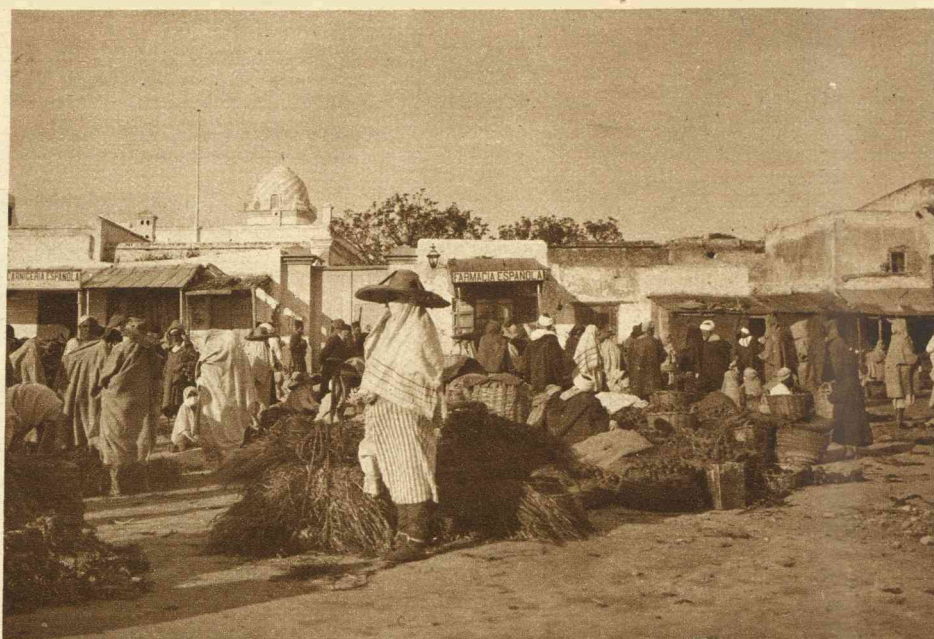
(Wordt vervolgd).

De toestand in Egypte.

De begrafenis van den vermoorden Sirdar van Egypte. Het stoffelijk overschot werd met militaire eer ter aarde besteld.

De gebeurtenissen in Spaansch-Marokko.

Een kijkje op de markt te Tetuan. In de communiqués der Spanjaarden wordt deze stad, in welker nabijheid fel gestreden werd, herhaaldelijk genoemd.

De terugkeer van de bemanning der Z.R. III in hun vaderland.
Een deel der kloeke bemanning die de Z.R. III naar Amerika voerde, gekiekt bij hun aankomst te Bremerhaven.

HET KERSTNUMMER VAN „PANORAMA”

dat 17 December a.s. verschijnt, wordt weer een **bijzonder mooi** nummer. Aan **bijlagen in drie kleuren** zal het o.a. een **tweetal reproducties naar fraaie schilderijen** bevatten.

Den abonnee wordt dit nummer zonder eenige prijsverhoging geleverd, terwijl het overal in den boekhandel en aan de kiosken verkrijgbaar zal zijn voor slechts f0.25.

Indien onze abonnee's familieleden of kennissen met dit **bijzondere** nummer willen verrassen, zenden wij het na ontvangst van f0.30 per exemplaar gaarne **goed verpakt en franco per post** aan de adressen die men ons zal opgeven. Voor zendingen naar het buitenland moeten wij per exemplaar f0.35 berekenen.

Adm. „Panorama”, Leiden.

Aan den vooravond der verkiezingen in Duitsland.
Propagandisten trachten onder de bewoners van het Spreewald stemming voor hun kandidaten te maken.

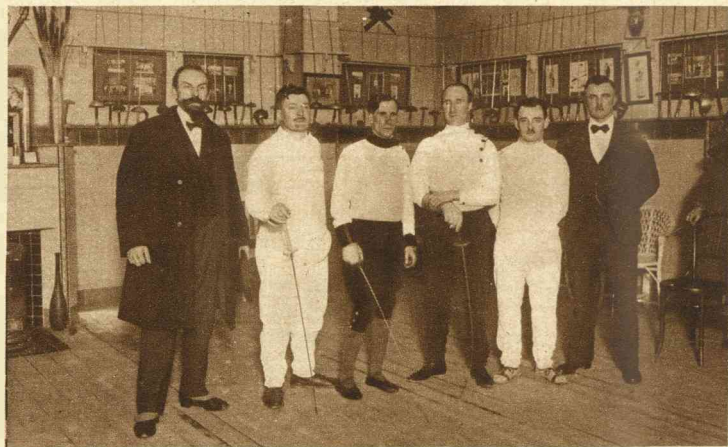

De aankomst van Krassin (x)
den gezant van Sovjet Rusland te Parijs.

Ellen Key,

de bekende Zweedsche schrijfster, wordt 11 December a.s. 75 jaar. In haar geschriften, waarvan de meesten in het Nederlandsch zijn vertaald en door A. W. Sijthoff's Uitg. Mij te Leiden werden uitgegeven, behandelt zij allereerste sociale vraagstukken, die in breeden kring belangstelling wekken.

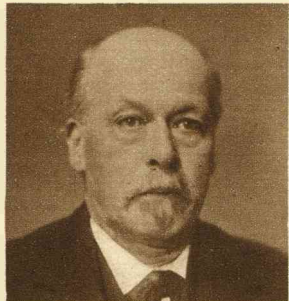

De Schermkampioenschappen voor professionals te Amsterdam.
De deelnemers aan de wedstrijden voor het kampioenschap op floret en sabel. V.l.n.r. de heeren: Smoorenburg, Bouillier, Paoli, Aerts, v. Hulsen en Bak.

Fr. Verbunt†

Te Tilburg is op 68-jarigen leeftijd overleden de heer Fr. Verbunt, lid van den gemeenteraad.

Ds. W. K. P. Goeree

te Wageningen vierde 7 Dec. l.l. zijn 40-jarig ambtsjubileum.

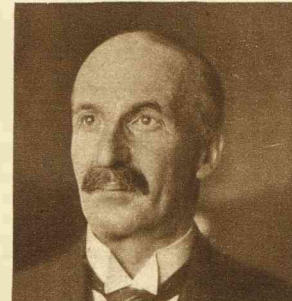
Ds. A. W. Bronsveld,

em.-predikante Utrecht, voorabekend door zijn artikelen in „Stemmen voor Waarheid en Vrede”, is op 85-jarigen leeftijd overleden.

L. Penning,

schrijver van vele boeken over den Zuid-Afrikaanschen oorlog, vierde een dezer dagen zijn 70sten verjaardag.

Dr. J. Leda,

een bekend arts te Amsterdam, vierde den 9en December l.l. zijn 25-jarig jubileum als zoodanig.

M. v. Creveld.

De heer M. v. Creveld, die benoemd is in de plaats van Mr. H. Louis Israëls als lid der Provinciale Staten van Noord-Holland.

Links:

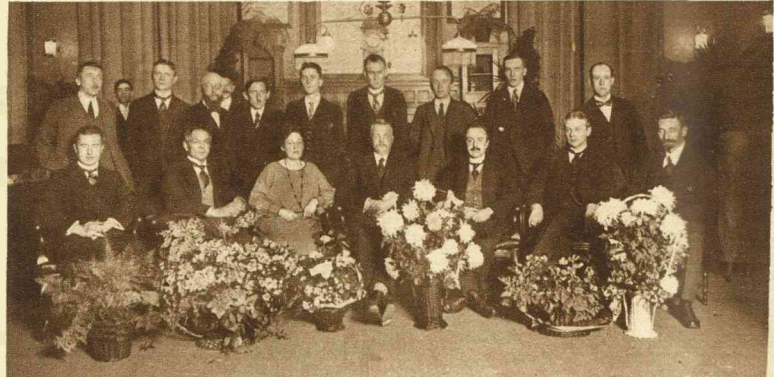
Blauw-Wit—Unitas 0—0.

Een aardig snapshot van den voetbalwedstrijd Blauw-Wit—Unitas, die Zondag 7 December in het Stadion te Amsterdam gespeeld werd en met den stand 0—0 eindigde.

Rechts:

Het 25-jarig bestaan van den Plantenziektkundigen Dienst

te Wageningen, werd de vorige week officieel herdacht tijdens een bijeenkomst in de hulpzaal. — Een groep der aanwezigen.

ONZE DAMES-RUBRIEK

ONDER REDACTIE VAN AMY VORSTMAN-TEN HAVE.

Voor de Kerstvacantie.

Het opknappen van oude jurken.

Zij, die met de kerstvacantie uit de stad gaan, op bezoek bij familie of vrienden en zij, die met de a.s. feestdagen zelf bezoek krijgen, hebben behalve aan de verschillende drukten en beslomeringen die zulke tijden vanzelf medebrengen ook aan hunne garderobe te denken.

Voor hen met een ruime beurs, die in enkele uren tijds het ontbrekende aanvullen in een der groote magazijnen is dit nauwelijks een bezwaar te noemen. Maar voor het zuinige huisvrouwje met haar troepje wilde kleuters, haar schaarsche bediening en haar klein budget, komt wel eens een mismoedig oogenblik: het echt vrouwelijke verlangen om te midden van hare gasten in haar feestelijk getooid huis ook zelve sierlijk en keurig te verschijnen maakt zich van haar meester maar . . . iets nieuws kan er niet af, de maand December waarin behalve de feestdagen nog een paar verjaardagen vallen is toch al zoo'n aderlating voor de arme huishoudbeurs . . .

Temidden der woelige bende komt moeder er overdag niet toe voor zichzelf te gaan zitten naaien . . . en 's avonds, — och, dan is zij meestal zóo moe en dan is er nog van allerlei te doen . . . een knoop hier, een gat in een kous daar, een gescheurd kielkje, een noodige brief . . . voor ze 't weet is de kostelijke avond omgevlogen . . .

Als er dan op 'n goedendag eens een lieve vriendin komt, die zegt: laat maar eens kijken wat je al zoo voor kleeren hebt . . . ik weet overal iets op . . . dan wordt maar al te graag het heele hebben en houden van moeder's garderobe voor den dag gehaald en — dan gaat de vindingrijke vriendin met den goeden smaak en de onuitputtelijke ideeën-voorraad aan den gang.

Hebt ge een rechte chemise-japon, die wat 'iel' aandoet en die op het zitvlak een beetje kaal is geworden? Van zijden tricot, of van zijde, of wanneer ge het krijgen kunt van dezelfde stof, wordt een klokkende volant geknipt van ongeveer 50 c.M. hoog, die men aan de lage taille opzet. Van iederen schouder af wordt een kleurig galon genaaid tot waar de volant begint. Deze galons worden afgewerkt, elk met een langen kwast die over het schootje hangt. Het gansche japonnetje heeft een ander aanzien gekregen. Een effen avondjapon van bijv. zwart satijn in recht model kan men geheel vernieuwen door er een overrokje van breede zilverkant op te naaien dat op de linker heup 10 c.M. lager wordt opgehecht en schuin naar boven loopt naar de rechter heup, waar het met een grooten tafzijden strik in jadegroen of kersrood wordt vastgehecht.

Een gemakkelijke manier om een serge japonnetje gekleeder te maken is het opnaaien van een vierkant plastron dat men in een winkel klaar koopt. Om het plastron naait men in het vierkant vier zwarte, witte of gekleurde zijden tressen, waarvan aan weerszijden van de taille een strikje wordt gemaakt. Tres wordt slechts aan één zijde vastgenaaid.

Nog een idee: een nauw rokje wordt op vier plaatsen ingeknipt van den zoom af ongeveer 30 à 40 c.M. In deze spleten wordt een plissé gezet. — Heeft u een japon met

Avond-hoed van zilver camé met wit gekamde struisveeren gearneerd. (Weensch model). (Van onze mode-correspondente, Frau Claire Patek te Weenen).

een niet meer frissche voorbaan? Fluks een geheel geplisseerde voorbaan ingezet: gebloemd bij een effen japon en effen bij een gebloemde dito. Twee losse, geplisseerde zijpanden met bont afgezet geven dadelijk iets aparts aan iedere jurk. Een niet meer fraaie jurk wordt ineens weer tot een gekleed geheel wanneer men er een mouwloze rechte casaque over aantrekt van zijden tricot in de kleur afgezet met bont of marabont.

Tot slot nog dit idee: uit een eenvoudig effen rechte jurk met korte mouwen wordt de voorbaan uit den rok getornd. In de plaats hiervan zet men 'n geplisseerde voorbaan van gaze de soie, van zijden popeline of iets dergelijks in, van boven afgezet met een band helder gekleurd galon ter breedte van de baan. Aan de korte mouwtjes worden geplisseerde mouwen van dezelfde dunne stof gezet; van boven eveneens afgezet met het galon.

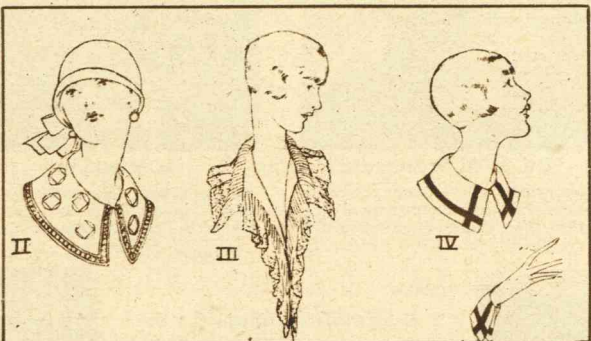

Wat Parijs zegt . . .

van mouwen, knopen en kraagjes.

De lange nauwsluitende mouw is niet alleen zeer geliefd heden ten dage, doch men kan wel zeggen, dat men niet anders meer ziet. Vooral aan die aardige praktische stoffen japonnetjes, die de ideale dracht voor de werkende vrouw zijn mogen ze niet ontbreken. Het streng eenvoudige

karakter van de enge nauwe mouw, zonder strookjes, zonder strikjes, zonder lintjes of bandjes past wel bij uitstek in de werkomgeving van het kantoor. De hoogte — maar dan zéér hoge (we kunnen immers niets meer zonder overdrijving doen?) boord, die hardnekkig nei-

ging vertoont om terug te keeren, past hier wonderwel bij, evenals het overdadige gebruik van knopen. Knoop-garneering geeft altijd iets tailor-made-achtigs, iets flinks, mannelijks, wat bijvoorbeeld niet het geval is met kant, volants, plissés en lintgarneering.

De nauwe lange mouwen vormen met de knopen-garneering, de ingestreken plooiën, de zeer lage taillelijn en de sjaal-garneering, de vijf meest in het oog loopende kenmerken van de mode voor den winter.

Nu we van de strenge bootvormige decolleté's zonder meer het nieuwtje allang afgekeken hebben, nu beginnen

we zoowaar weer aardigheid te krijgen in . . . schrik niet lieve lezeres! in jabots . . . in strookjes en vestjes.

Ja heusch . . . het is echt waar . . . ik geef u de verzekering dat wat u op bijgaande teekeningen ziet afgebeeld „du dernier cri" is.

„Wie wat bewaart heeft wat" zegt het spreekwoord en — er zullen er onder u nog wel zijn die deze en dergelijke dingsigheidsjes in doozen, in kasten en laden zullen hebben liggen. Het komt van zelf wel weer in de mode denkt ge en zoowaar! uwe verwachting blijkt niet beschaamd te zullen worden.

Weest echter voorzichtig, dames! Want de mode is wispelturig als . . . nu ja . . . als een vrouw en — zij zorgt er wel voor, dat er altijd zoo'n heel klein schijnbaar onbelangrijk verschil is tusschen het voorheen en thans dat . . . we het net niet meer dragen kunnen.

We zullen de nieuwste kraagjes eens nader bekijken en — dan moet ieder maar voor zichzelf beoordeelen, of dat wat nog in voorraad is nog gedragen kan worden. Het eerste kraagje is van soepel batist met zwart moiré afgezet. Het vest is open in het midden en wordt met druksluiting onder de schulpen gesloten.

Fijne lingerieplooiën, parelmoeren knoopjes en nage-maakte knoopsgaten vormen de garneering.

De omgeslagen witte kraag n° 2, is van wit glasbatist. Deze kraag meet 40 c.M. rond den hals en is 10 à 12 c.M. breed. De rand wordt naar de bovenzijde toe eenmaal omgeslagen en afgebiesd met een kleurig galonnetje. Met smal lint in de kleur van het galon worden figuurtjes op den kraag gelegd.

Van crème tule met bijpassende blonde kant is de bekoorlijke jabot n° 3.

N° 4 stelt voor kraag en manchetten van witte ripszijde of ottoman afgezet met jadé-groen crêpe Georgette, hetgeen een verrassend effect teweeg brengt. Een trensje en een parelmoeren knoopje dienen als sluiting.

De laatste jabot is gedacht van wit crêpe romain met ingestreken plooiën, afgezet met fraise-rood crêpe Georgette.

Wie handig is en . . . over den noodigen tijd beschikt, maakt op een regenachtigen dag fluks eenige van deze bekoorlijke ijdelheidsjes, die ook als cadeautje een welkom iets vormen, zoowel om te geven als om te krijgen.

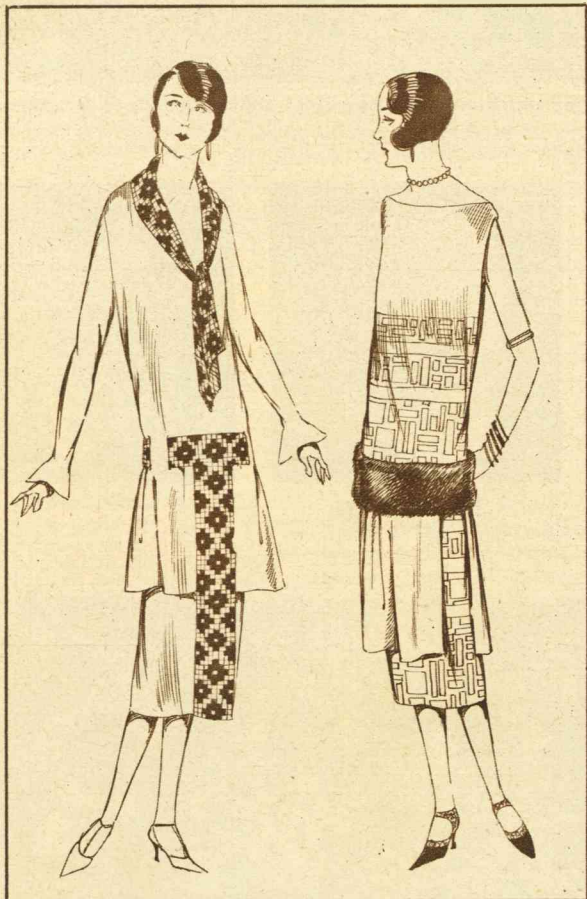
Wist U, dat . . .

De leelijke vlekken op het fornuis, veroorzaakt door overgekookte melk, onmiddellijk verdwijnen wanneer men ze met een doek met zeepsop bet?

De aanslag van rook op de micaruitjes van vulhaarden en -kachels verwijderd wordt door middel van een spons met heeten azijn?

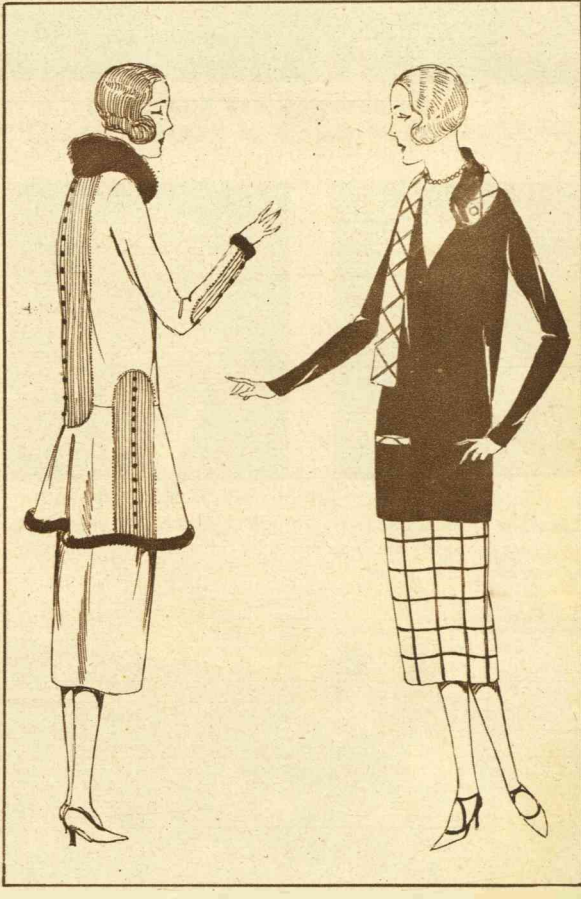
Inktvlekken uit linnengoed te verwijderen zijn door het inwrijven der vlekken met een rijpe doorgesneden tomaat? Nawasschen in warm water zonder soda.

Moddervlekken uit een parapluie-overtrek verwijderd worden door middel van wrijven met een in methylicalcohol gedoopten lap?

Donkere japon, met contrasterende tint gearneerd.

Zwart satijn. Ingezetten banden van gekleurd Georgette, waarop zwarte blikken.

Bois travers, met zwart bont gearneerd, gestikte biesjes, zwarte knopen.

Combinatie van losse, eenigszins aansluitende jumper, met rokje en sjaal van rood, met zwarte ruit, klein zakje.

DE ROODE BURCHT

Roman van ANNY WOTHE

Geautoriseerde vertaling uit het Duitsch.

13)

Waar maakte zij zich bezorgd over? Paschen was er toch! Het feest der opstanding!

Verdorpe rozebladeren fladderden door de lucht en legden zich in haar blonde haren, en Gisbert nam de fladderende blaadjes met zijn lippen van haar blanke voorhoofd.

Toen lachte Josa weer.

Het heele Alhambra-Palace-Hotel en gansch Granada verkeerde in opwinding.

Madame Malette de Maravet, de beroemdste danseres van de wereld, de dame met het roode masker, zou dansen voor een liefdadig doel, dansen in een kleinen kring, tegen ongehoorde prijzen.

Gisbert had het bericht als een slag getroffen. Overal vormde het nieuwtje het onderwerp van het gesprek, in het hotel, en ook in den kleinen kring der Abercrons, werd het herhaaldelijk besproken.

Diep ontroerd had hij er zich tegen Rolf over uitgelaten, maar hij had zich verontwaardigd afgewend, toen deze tegen hem zei:

„Nou, heb ik het je niet direct gezegd, kerel? Er is een luchtje aan! Een danseres! Wie ter wereld zou er dan ook anders zijn leven lang met een rood masker rondlopen? En jij dacht nogal, dat er minstens een prinses achterzat.”

„Zwijg alsjeblieft, Rolf! Ik duld het niet, dat je zoo spreekt over een vrouw, die ik uit het diepst van mijn hart vereer,” riep Gisbert heftig uit, met groote passen het terras heen- en weerlopend, waarop Rolf aan een tafeltje behaaglijk zijn sigaret rookte.

„Jammer genoeg vereer je haar maar al te zeer, beste jongen. Toen ik je met Paschen zoo eensgezind zag met gravin Josa, dacht ik al, dat je verstandig geworden was, maar nu geloof ik weer, dat ik mij vergist heb. Heb je het roode masker dan intusschen weer gezien?”

„Je doet alsof ik je rekenschap verschuldigd ben?” stoorf Gisbert op, voor Rolf staan blijvend.

„Ja jongen. Mijn vriendschap voor jou en Josa geeft mij het recht ervoor te waken dat je geen dwaasheden doet. Antwoord dus, heb je het roode masker nog gezien of niet?”

Gisbert knikte onwillekeurig.

„Ik ontmoette haar weer op een avond op den „Roode Burcht”. Heel toevallig natuurlijk. Wij keuvelden als gewoonlijk, zonder persoonlijk te worden, en ik had het gevoel alsof er een zwaar leed op haar drukte.”

„Waarom? Die theaterprinsessen zetten altijd die snaren op, die hun het voordeel lijken.”

Gisbert stampste toornig met zijn voet op den grond.

„Ik wil niet dat je voortdurend op Madame de Maravet schimpt. Al zou onze vriendschap er ook om moeten afgaan, Rolf, ik verdraag je minachting voor haar niet langer.”

„Maar wees toch niet zoo dwaas, jongen! Het door jou aangeboden roode masker kan zooveel hoogachtiging inboezemen als ze wil. Ik zal er haar waarachtig niets bij in den weg leggen, maar je zult toch toegeven, dat een vrouw, die met een masker voor, geheimzinnig door de wereld doolt, omdat zij om de een of andere reden niet herkend wil worden, en die zich niet ontziet een net meisje zonder bedenking haar verloofde afhandig te maken, waarachtig niet verlangen kan bijzonder hoog te worden aangeslagen.”

„Dat is het onzinnige van jou,” stoorf Gisbert tegen zijn vriend op, „dat je denkt, dat mij wil inpalmen. Zij wil mij juist heelemaal niet! Het gekke van het geval is, dat ik haar niet kan loslaten. Ik had overigens nooit gedacht, dat zij een danseres zou zijn. Toen ik de aankondiging zag, heeft het mij erg aangegrepen. Madame de Maravet heeft de allures van een vorstin, zij is de voornaamste dame, die ik ooit ontmoet heb!”

„Je bent gek, je laat je door iedere extravagante vrouw vangen als een blaag. Ik wil niets van je prinses zeggen, maar haar heele gedrag en haar geheimzinnig-doenerij bevallen mij niet, nog afgezien

van het feit dat die mooie dame je in haar netten verstrikken wil.”

„Nu is het echter genoeg, Rolf. Al heb ik ook aan je vriendschap werkelijk veel te danken, alles heeft toch zijn grenzen! Overigens begrijp ik in het geheel niet wat je wilt. Ik heb je de verzekering gegeven, dat ik meer dan besloten ben mijn woord tegenover Josa te houden. Zooals je hebt gehoord, zullen wij reeds in den herfst trouwen.”

„En denk je dat ik het zal dulden dat jij met het beeld van een ander in je hart, de man van Josa wordt? Dat jij haar, die zoo lief en goed is, bedriegt, haar, die jou haar gansche vertrouwen, haar gansche hart geeft? Neen, waarde vriend, dan misken je mijn taak als vriend toch geheel en al. Eén van tweeën: je geeft Josa op, of je verbreekt iederen omgang met het roode masker. Dat is niet meer dan behoorlijk.”

Gisbert keek zijn nu opgewonden opgesprongen vriend opmerkzaam aan. Er kwam een glimlachje om zijn mond. Eindelijk trok hij Rolf aan een knoop van zijn flanellen colbert naar zich toe en zei sarcastisch:

„Zeg eens, beste jongen, het is zeker niet heelemaai in orde in je bovenkamer? Waarachtig, als ik niet zooveel van je hield, en als ik niet wist, hoe goed je het met mij meent, dan zou ik nu voorgoed met je breken.

„Nu is het genoeg, Rolf! ... Alles heeft zijn grenzen!”

Wat ik doe, heb ik alleen voor mijn eigen geweten te verantwoorden. Ik geloof dat ik om met Josa vrede te houden, alles kan doen, wat een mensch doen kan. Of denk je dat het gemakkelijk is met het beeld van een ander in je hart, steeds weer in de heldere, trouwelijke oogen van Josa te kijken? Ik lijd alle pijnen der hel! De gedachte Josa te zullen verliezen maakt mij bijna dol, en toch kan ik mijzelf niet los maken van de blonde vrouw met het roode masker, die weer zoo geheimzinnig in mijn leven gekomen is. Evenals de „Roode Burcht”, weeft ook zij een toovnet om mij heen. Al neem ik mij ook tien keer voor uit de buurt van de oude koningsstad daarboven te blijven, zoodra de nachtegaal zingt en de maan schijnt, moet ik naar de roode stad toe, en ik meen dan daar, bij de Iris en de rozen, den geur van mijn roode prinses in te drinken en haar nabijheid te voelen, al is zij ook een eeuwigheid van mij vandaan.”

„Je bent totaal abnormaal, jongen, rijp voor een zenuwlijdersgesticht, als je je er niet ernstig tegen verzet. Je schoonvader, dat weet je, maakt korte metten, en als je Josa niet voor altijd verliezen wilt, moet je een einde maken aan die fantastische geschiedenis met het roode masker, die je ten gronde richt.”

„Mijn schoonvader?” stoorf Gisbert op. „Nou, die heeft de mooiste grap uitgehaald, die men zich maar denken kan! Zonder er ons één woord van te zeggen, telegrafeert hij Clemens en Gerta om hier te komen, opdat de lieve familie hier gezellig bij elkaar zit, en ik moet nu maar zien, hoe ik mijn weg in dien menschenzwerm vind. Die dikke vriendschap met de Tendillas, die zoo ineens gemaakt is, kan mij ook niet bekoren. Mijn hemel, Josa is ook gewoon stapel op Donna Isabella, en de ouwe heer doet alsof die spaansche granden minstens duitsche vorsten waren. Het heele gedoe hier bevalt mij overigens niet. Als ik kon zoo-als ik wilde, dan reisde ik nog vandaag af.”

„Je bent zeker een beetje bang, je aangebedene op het toneel te zien?”

Toorn steeg er op in Gisberts gelaat

„Als ik je niet kende, Rolf, als ik niet wist hoe goed je het met me meent, zou ik je werkelijk voor niets-

waardig houden. Ja, als je het dan weten wilt, ik ben werkelijk bang voor het oogenblik waarop ik Malette zal zien dansen, en toch verlang ik er koortsachtig naar. Ik geloof dat alle raadsels in deze zonderlinge vrouw voor mij zullen worden opgelost, wanneer zij het toneel betreedt. Noem het lafheid, en toch is het misschien slechts een afkeer, om iets, wat wij hoogachten — misschien in het stof te zien. Neen, neen,” ging Gisbert von Hohenwald bijna woest voort, bei zijn handen tegen zijn slapen drukkend, „aan Malette twijfelen zou hetzelfde zijn als een heiligenbeeld ontwijden.”

„De hemel sterke je geloof,” lachte Rolf een beetje nerveus, want zoojuist betrad Josa met haar zuster Gerta en haar broer Clemens het terras.

Gerta von Abercron ijde lachend op haar zwager toe en vloog in zijn armen, terwijl zij Rolf von Reedern met een allerliefst genadig hoofdknikje toelachte.

„Gisbert,” vleide zij, „ga gauw mee, wij willen graag naar het Albaycin. Denk je eens in, wij gaan de zigeuners zien dansen! In de hall zitten de Conde Tendilla en Donna Isabella met Papa en wachten op ons. Haast je wat, wij zijn al klaar. Gaat u ook mee, mijnheer von Reedern?”

„Als u het veroorlooft, gravinnetje.”

Het meisje zette een hoogmoedig gezichtje en zei terwijl ze tusschen haar donkere wimpers door tegen hem lachte: „Ik ben gewoon weg van de genade Uwe Genade op onze wandeling tegenwoordig te weten.”

Bij deze woorden maakte zij een diepe buiging en liep toen terug naar de hall, waar graaf Abercron en de Tendillas in de gemakkelijke rieten stoelen hadden plaats genomen en thee dronken.

Reedern volgde Gerta lachend op de hall in. De jonge graaf Clemens von Abercron trad snel op zijn zwager toe, terwijl Josa aan de balustrade van het terras stond, en fluisterde tegen hem:

„Ik verzoek je dringend, je niet afzijdig te houden, Gisbert. Papa is niet erg te spreken over iets, wat je misdaan moet hebben. Opgepast dus.”

Gisbert knikte zijn zwager vriendelijk toe. Het was toch een goeie kerel, en altijd zoo hartelijk als een broer. Josa keerde zich tot Gisbert.

„Ga je met ons mee?” vroeg zij. Er klonk iets als een verborgen angst in haar stem.

„Natuurlijk,” antwoordde Gisbert, „hoewel ik het me heelemaal niet aangenaam voorstel te voet in de brandende zon.”

Graaf Clemens was reeds weer door de glazen deur verdwenen, en Josa zag hem geanimeerd praten met Donna Isabella, wier heldere lach thans tot hen doordrong.

„De wandeling is juist het interessantste,” zei Josa, „de rit met een rijtuig op de smalle rotswegen en met die vurige paarden is bijna levensgevaarlijk. En bovendien kan men onder het wandelen toch ook veel beter praten. Niet?”

Zij stak haar verloofde hartelijk haar blanke hand toe, die zoo koel en kalmeerend in zijn koortsachtig bevende hand lag.

Innig drukte Gisbert Josa's hand aan zijn lippen.

Josa's ernstig gezicht straalde in den glans der zon.

„Kom,” zei zij toen, voorgaand. „Ik geloof dat het al rijkelijk laat is.”

Gisbert volgde zijn verloofde langzaam. Hoe mooi was zij in haar eenvoudige, witte japonnetje en met den grooten hoed met de op en neer bewegende rozen. Als een lente-gedicht. Een innig gevoel rees er op in Gisberts hart, en met zijn stralendste lachje trad ook hij nu op de gasten toe.

Het ernstige gezicht van graaf Geza von Abercron verhelderde een beetje, toen hij Gisbert zoo opgeruimd zag. Onderzoekend gingen zijn blikken naar Josa, toen hij echter ook bij haar een lachend gezicht zag, keken zijn blauwe oogen weer helder en vrolijk.

Hij was toch heusch een zwartkijker geworden. Hoe kwam dat nu? Hij had toch vroeger nooit aan voor-gevoelens geleden?

Eenigszins onzeker zocht graaf Geza's blik Clemens en Donna Isabella, die in een druk gesprek gewikkeld waren. Was het toch niet een beetje onvoorzichtig van hem geweest, zijn zoon hierheen te halen? Het was van zijn kant alleen maar uit bezorgdheid voor Josa geweest, en Gerta's overkomst had hij alleen maar gewild om Clemens' reis naar hier zoo onschuldig mogelijk te doen lijken, en om tevens zijn jongste dochter een weerzien met haar beste vriendin Isabella mogelijk te maken.

Maar nu rezen er bedenkingen bij hem op als had hij veel te overhaast gehandeld. Hij zag alleen maar onheil in de toekomst: een duitsche officier met tamelijk bescheiden middelen en een zwartoogige Spaansche met de eischen van een prinses.

(Wordt vervolgd).

A: „Hij is dol op dansen.”

B: „Dat moet wel, want hij danst zelfs met zijn eigen vrouw.”

Moeder (tot haar koopzieke dochter): „Grootmoeder had de gewoonte haar geld in een wollen kous te doen.”

Dochter: „En ik steek het mijne in zijden kousen. Daar is toch niet zooveel verschil in?”

Pas aangesteld gevangenvaarder (tot boef in cel): „Hou op met fluiten. Als de directeur je hoort, zet-ie je op straat.”

Verstrooid echtgenoot (klaar om naar kantoor te gaan): „Weet je ook waar mijn hoed is, lieve?”

Vrouw: „Je hebt hem op je hoofd!”

„O, dan is het goed. Dan zal ik er wel naar kijken als ik thuiskom vanavond.”

Hij: „Ik vind het heusch niet prettig, dat je mij zoo erg vleit.”
Zij: „Je zoudt het in ieder geval nog minder prettig vinden als ik je de waarheid zei.”

Zij: „Ik heb een heeleboel dingen waarover ik graag met je zou willen praten, lieve.”
Hij: „Zoo. — Gewoonlijk wil je met mij praten over een boel dingen die je niet gekregen hebt.”

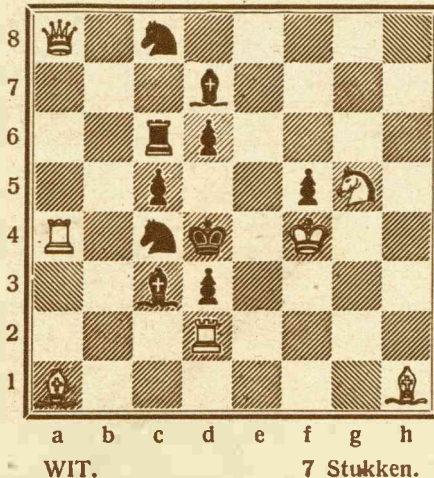
Schaken.

PROBLEEM No. 7 (tweezet).

Auteur: H. A. Herstel, Delft.

ZWART.

10 Stukken.

WIT.

7 Stukken.

Een jong acteur had voor de film gedebuteerd. „Het was werkelijk een eigenaardige gewaarwording, je zelf te zien spelen,” vertelde hij na de vertooning van het stuk aan een criticus.

„Dat geloof ik graag,” antwoordde deze. „Nu besef je eens, wat wij wel moeten ondervinden.”

Tante: „Wat een idee van kleinen Tom, om sigaretten in zijn zak te dragen!”

Tom's Moeder: „Ik ben blij dat ik ze gevonden heb, ik had er net geen een meer!”

Van ons boekenplankje.

Theodor Birt, Romeinsche karakterbeelden. — Een serie levensbeschrijvingen uit de Romeinsche geschiedenis, die zich als boeiende verhalen lezen laten. — Zutten, W. J. Thieme & Cie.

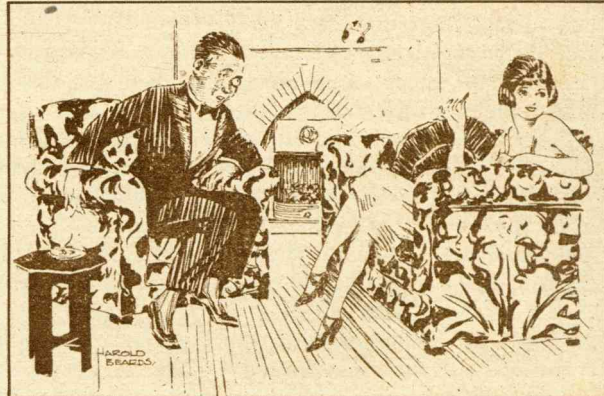
Dr. A. Rutgers, Propylaei. — Een overzichtelijke en praktische inleiding tot de mythologie van Hellas en Rome. Met 81 illustraties. Zutten, W. J. Thieme & Cie.

Frederik van Eeden, Geroepen of Verkooren? — Derde en laatste deel van den roman Sirius en Sidénius. — A'dam, W. Versluys.

Tommy: „O, moeder, ik zag daarnet een man een paard maken.”

Moeder: „Je moet je vergissen, Tommy. Paarden worden niet gemaakt.”

Tommy: „Het is toch heusch zoo. Hij was juist bezig de pooten er onder te spijkeren!”

Hij: „Geloof jij aan droomen?”

Zij: „Ja.”

Hij: „Gisterennacht droomde ik dat je van mij hield. Wat beteekent dat?”

Zij: „Dat je droomde.”

DE BEIDE POPPEN.

In haar licht-blauw zijden kleedje nam zij de eereplaats in voor het winkelraam, de blondharige bruidspop. Menig kinderoog had al verlangend naar haar opgekeken en menig neusje werd plat gedrukt tegen de glasruiten in strakke bewondering van de sprookjesachtige poppenfee, die kon loopen, praten en slapen. Aan haar voeten prijkte een klein eenvoudig popje in een rood, katoenen jurkje. Het had maar een heel gewoon gezichtje, met ronde roode wangetjes en blauwe glazen oogen. In de hand hield het een prijsje: „Pop Alma”; 50 centen stond daarop.

En op zekeren avond werden ze beiden weggenomen van voor het raam; de poppenfee en het kleine ding in het kartonnen doosje. De bruid bevond zich in een groot vertrek tusschen allerlei ander speelgoed. Ze zat op een met goud beplakt stoeltje en wachtte haar meesteres af, zeker van haar overwinning! Daar kwam het aanstaande meesteresje binnen, monsterde de heele uitstalling speelgoed en ging er met een onverschillig gelaat voorbij. Ze had immers al zooveel moois!

En nu het andere poppenkind. Dat was heel ver weg gezonden; heelemaal naar een klein dorpje, waar ze in het bezit kwam van een bleek kindje dat met koortsachtig stralende oogen dadelijk gretig naar haar greep. Den heelen avond drukte kleine Greta haar nieuw kind tegen zich aan, dat ze had gekregen als belooning, omdat ze zich zoo flink had gehouden bij de operatie in haar keel! En de zegen en troost die pop Alma dus verspreide voor haar moedertje was onuitsprekelijk!

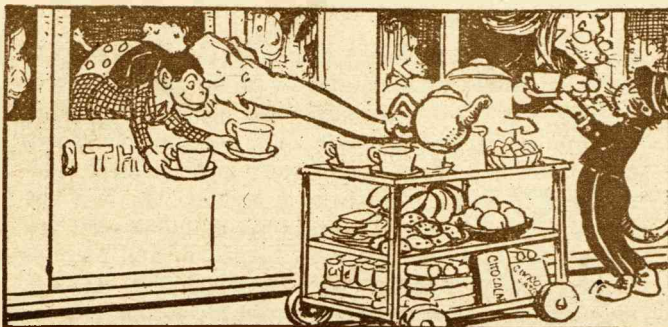
De mooie bruidspop zat intusschen vergeten op haar stoeltje: haar moeder keek niet naar haar om. Ze moest dus maar wachten tot er eens iemand van de kennissen kwam, die haar schoonheid nog eenigszins bewonderde. Hier had zij niet veel plezier!

En wie doet nu nuttiger van de twee: het eenvoudige popje van twee kwartjes of de dure bruidspop van twee rijksdaalders, zoo niet meer?

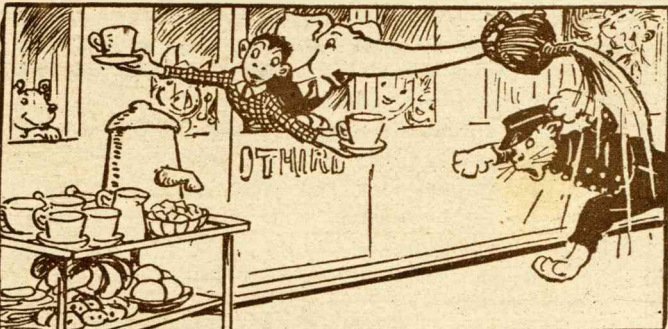
Natuurlijk hoeft men niet eenvoudig te zijn om goed te doen, maar als men maar niet trotsch is op uiterlijk schoon! Dat is al heel onverstandig en daar is toch ook heel weinig reden voor!

Greta herstelde, en later vertelde ze, dat ze dit waarschijnlijk voor een groot deel te danken had aan het lieve popje Alma, dat haar in haar ziekte zooveel vreugde geschonken had.

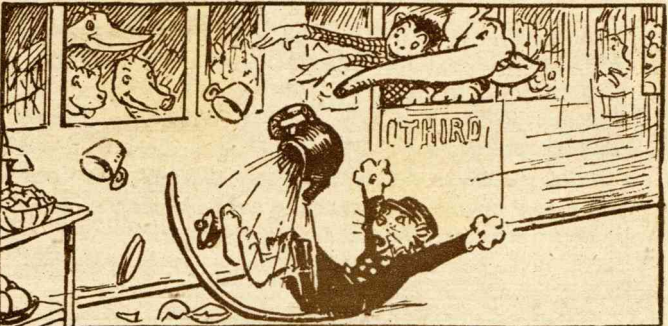
MET VACANTIE NAAR HUIS.

1. Toen de Kerstvacantie aanbrak, liep de geheele school leeg en allen spoedden zich naar den trein, om elk naar zijn huis terug te keeren. Ook meester Leeuw ging op reis. Toen de trein aan een tussenstation stil hield, bestelde mijnheer Leeuw een kop thee. „Laten wij onszelf maar helpen,” zei Jumbo en met zijn lange slurf gaf hij Sjimpie twee leege koppen aan en nam toen den theepot van het wagentje.

2. Plotseling ging de trein vooruit. Jumbo zwaaide hulpeloos met den theepot, zoodat de kellner een straal heete thee over zijn hoofd kreeg. Middels kreeg de trein grooter vaart en Sjimpie die met zijn leege koppen geen raad wist, riep: „Kellner, gauw, pak aan! Wij vertrekken!”

3. De kellner kon echter geen drie dingen tegelijk aanpakken en het gevolg was dat en theepot en theekoppen op den grond in stukken vielen. De jongens die het zagen, schaterden van het lachen, maar mijnheer Leeuw keek heel boos.

PRIJSRAADSEL XLVII.

De vorige week hebben wij een nieuw prijsraadsel geplaatst, maar konden uit gebrek aan plaats er niet alles van zeggen. Daarom volgen hier nog eenige aanwijzingen.

Wij hebben gezegd, dat je van de kwartjes en centen er telkens twee naast elkander liggende moet verplaatsen, zoodat na drie zetten de kwartjes en de centen bij elkaar liggen. En omdat wij begrijpen dat vele ouders bezwaar zullen maken, je voor je proefnemingen drie kwartjes en drie centen te geven, kun je evengoed voor de kwartjes drie witte en voor de centen drie zwarte knopen nemen.

Hoe moet je nu je oplossing opschrijven? Luistert! Je teekent op een stuk papier tien cirkels en legt in de zes eerste beurteilungen een witte en zwarte knoop. De cirkels worden genummerd van 1 tot 10. Ga je nu de geldstukken verplaatsen, dan schrijf je nauwkeurig op, hoe die verplaatsing is gebeurd, bijv. 1 en 2 moet naar 7 en 8, of 3 en 4 moet naar 8 en 9. Zoo noteer je de verplaatsingen tot je de goede oplossing gevonden hebt.

En nu de prijzen! Omdat het Sinterklaas is, stellen we weer eens

15 PRIJZEN

beschikbaar, bestaande uit **speelgoed**. Degene die inplaats van speelgoed liever een boekwerk ontvangt, moet dit bij zijn oplossing vermelden. Ook mag je niet vergeten je leeftijd op te geven.

Als eersten prijs voor jongens stellen we beschikbaar: een **pakhuis**, een **mecanodoo** of een **gereedschapsdoo**, naar keuze. Als eersten prijs voor meisjes: een **pop**, een **winkeltje** of **poppenkamer** of een **doublé armband**, naar keuze.

Voorts, als jullie goed je best doet, zijn wij niet ongenegen bij de 15 prijzen nog eenige troostprijzen te voegen.

En nu maar ijverig aan het werk.

Oplossingen worden ingewacht tot 31 December a.s., bij Oom Tom, Redactie „Panorama”, Doezastraat, Leiden.

ONS BABELHOEKJE.

Frieda Scheltes. — Ik wil graag op je eerlijk gezicht aanemen, dat jij en je broertje Wim vijf achtereenvolgende goede oplossingen hebt ingezonden, maar toch hebben jullie geen recht op een troostprijs, omdat ik uitdrukkelijk bepaald heb, dat zij die hiervoor in aanmerking willen komen, hun oplossingen moeten nummeren met 1, 2, enz. Alleen degenen die hieraan voldoen worden genoteerd; omdat dit zoo dikwijls vergeten wordt heb ik vijf weken geleden in het Babelhoekje er nog eens aan herinnerd. Jij en je broertje hebt hieraan niet voldaan; bovendien komen in den bundel oplossingen van het voorlaatste prijsraadsel jouw naam en die van Wim niet voor. Omdat ik begrijp dat dit voor jullie een teleurstelling is, zal ik ditmaal de kerk in het midden laten en je één troostprijs sturen, dan moeten jullie er maar om loten. Maar denk er om, voortaan beter oppassen, want dan is er geen pardon meer.

** Wij brengen nogmaals in herinnering dat de inzenders niet alleen op de enveloppe maar ook in den brief volledig adres vermelden moeten. Dit laatste wordt vaak vergeten.

OOM TOM.